Siklósi

ÓVODA ÉS BÖLCSŐDE

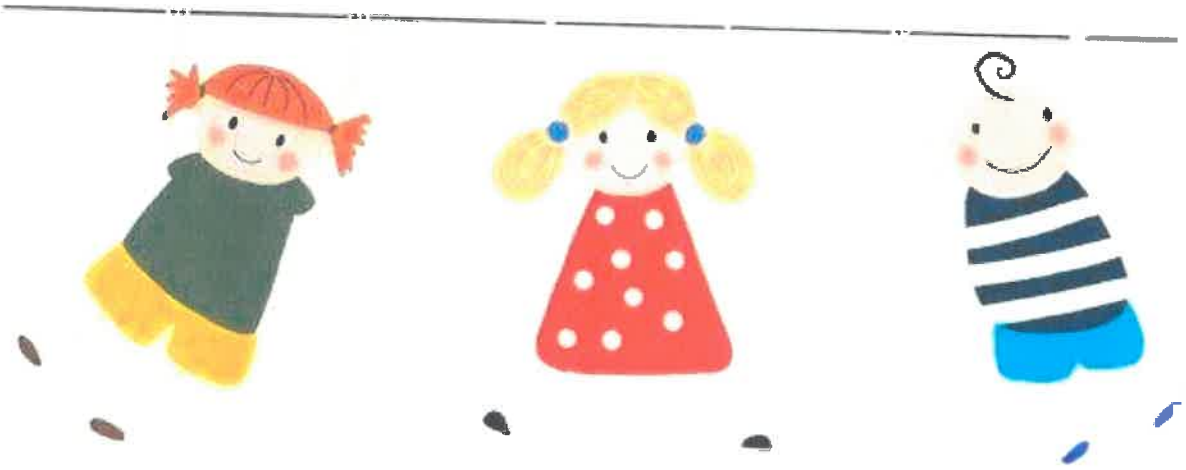

PEDAGÓGIAI PROGRAM
2025.

SIKLÓSI ÓVODA ÉS BÖLCSŐDE
7800 Siklós, Dózsa u. 33.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Az intézmény OM azonosítója: 202155	Főigazgató: Frombergerné Maros Viktória
Legitimációs eljárás	
Készítette: Nevelőtestület bevonásával a főigazgató Frombergerné Maros Viktória	Nevelőtestület nevében: Horváth Ilona
..... határozatszámon jóváhagyta Siklós Város Képviselőtestülete: ..... Riegl Gábor polgármester	
Dokumentum jellege: Nyilvános Megtalálható: az intézményekben a vezetői irodában	Hatályos: 2025.09.01. visszavonásig

Tartalomjegyzék

1. Bevezető ..... 5.
2. Helyzetelemzés ..... 7.
2.1. Általános helyzetelemzés ..... 7.
2.2. Intézményeink bemutatása ..... 9.
2.2.1. Siklósi Óvoda és Bölcsőde Székhelyóvoda ..... 9.
2.2.2. Siklósi Óvoda és Bölcsőde Köztársaság Téri Tagóvoda ..... 10.
3. Alapelveink ..... 11.
3.1. Gyermekkép ..... 11.
3.2. Óvodakép ..... 12.
3.3. Pedagóguskép ..... 13.
3.4. Szülőkép ..... 14.
4. **Az óvodai nevelés** ..... 14.
4.1. Alapelvek ..... 14.
4.2. Az óvodai nevelés célja és feladatai ..... 15.
4.2.1. Az egészséges életmód alakítása ..... 15.
4.2.1.1. Környezettudatos magatartás megalapozása ..... 17.
4.2.2. Érzelmi, erkölcsi és értékorientált nevelés ..... 17.
4.2.2.1. Hagyományok, ünnepek ..... 18.
4.2.3. Anyanyelvi és értelmi fejlesztés, nevelés ..... 18.
4.3. Integrált, inkluzív óvodai nevelés ..... 19.
4.3.1. Az óvodában kiemelt figyelmet igénylő gyermek ..... 20.
4.3.2. A különleges bánásmódot igénylő gyermek ..... 21.
4.3.3. A gyermek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek ..... 21.
4.3.4. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló elvek és intézkedések ..... 21.
4.4. Speciális feladat – hallgatók fogadása ..... 22.
5. Az óvodai élet tevékenységformái, az óvodapedagógus feladatai ..... 22.
5.1. Játék ..... 23.
5.2. Tevékenységben megvalósuló tanulás ..... 23.
5.2.1. Informatikai eszközök használatának lehetőségei ..... 25.
5.3. Verselés, mesélés ..... 25.
5.4. Ének-zene, énekes játék, gyermektánc ..... 26.
5.5. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka ..... 27.
5.6. Mozgás, egészségfejlesztő testmozgás ..... 28.
5.7. A külső világ tevékeny megismerése ..... 29.
5.8. Munka jellegű tevékenységek ..... 30.
6. Az óvodai élet megszervezése 31
6.1. Személyi feltételek ..... 31.
6.2. Tárgyi feltételek ..... 32.
6.3. Szervezeti – és időkeretek ..... 32.
6.3.1. Csoportszerkezet ..... 32.

6.3.2. Napirend ..... 33.
6.3.3. Hetirend ..... 33.
6.3.4. Az óvodai nevelés tervezése ..... 33.
6.4. Intézményünk szolgáltatásai ..... 35.
7. Az óvoda kapcsolatai ..... 36.
8. Azóvodák pedagógiai sajátosságai ..... 39.
8.1. Siklósi Óvoda és Bölcsőde Székhelyóvoda ..... 39.
8.1.1. Az óvodai élet megszervezésének speciális elvei ..... 39.
8.1.1.1. Személyi feltételek ..... 39.
8.1.1.2. Tárgyi feltételek ..... 40.
8.1.1.3. Napi – és hetirend ..... 40.
8.1.1.4. Csoportszervezési elv ..... 43.
8.1.1.5. Nevelésünk dokumentumai ..... 43.
8.1.1.6. Intézményünk szolgáltatásai ..... 44.
8.1.1.7. Óvodánk hagyományaink ..... 44.
8.1.2. A nevelőtestület által szükségesnek tartott további elveink ..... 45.
8.2. Siklósi Óvoda és Bölcsőde Köztársaság Téri Tagóvoda ..... 51.
8.2.1. Az óvodai élet megszervezésének elvei ..... 51.
8.2.1.1. Személyi feltételek ..... 51.
8.2.1.2. Tárgyi feltételek ..... 51.
8.2.1.3. Napi – hetirend ..... 51.
8.2.1.4. Csoportszervezési elvek ..... 52.
8.2.1.5. Nevelésünk dokumentumai ..... 53.
8.2.1.6. Intézményünk szolgáltatásai, óvodánk hagyományai ..... 54.
8.2.2. A nevelőtestület által szükségesnek tartott további elveink ..... 55.
8.3. Pedagógiai Program mellékletét képező dokumentumok ..... 56.
8.3.1. Jegyzék a nevelési-oktatási intézmények kötelező felszereléseiről ..... 56.

1. Bevezető

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja (a továbbiakban: Alapprogram) a hazai óvodai neveléstörténet hagyományaira, értékeire, nemzeti sajátosságaira, a pedagógiai és pszichológiai kutatások eredményeire, a nevelésügy nemzetközileg elismert gyakorlatára építve – Magyarország Alaptörvényének értékeit és a Magyarország által aláírt nemzetközi szerződésekben vállalt kötelezettségeket figyelembe véve – meghatározza a magyarországi óvodákban folyó pedagógiai munka alapelveit.

Az óvodai nevelés pedagógiai alapelveinek meghatározásánál abból kell kiindulni, hogy

a) a gyermeket – mint fejlődő személyiséget – szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg,
b) a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, és ebben az óvodák kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be,
c) az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére kell irányulnia – az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával –, oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben, és
d) az óvodás gyermek tapasztalatait, érzelmeit, vágyait tevékenységein keresztül fejezi ki, ezért a gyermeki tevékenységnek a teljes nevelési időben érvényesülnie kell.

Az Alapprogram szerint az óvodai nevelésben megjelenhetnek a különböző – köztük az innovatív – pedagógiai törekvések.
Az óvoda elkészíti pedagógiai programját, amelynek meg kell felelnie az Alapprogramban foglaltaknak. Az Alapprogram és az azzal összhangban lévő óvodai pedagógiai programok egymásra épülő, szakmailag összehangolt rendszere a biztosíték arra, hogy az egyes intézmények szakmai önállósága, az óvodai nevelés sokszínűsége mellett érvényesüljenek azok az általános szakmai igények, amelyeket az óvodai neveléssel szemben a társadalom a gyermek harmonikus fejlődése érdekében megfogalmaz.

Az óvodai pedagógiai program elkészítésekor az Alapprogram mellett figyelembe kell venni

a) a Nemzetiség óvodai nevelésének irányelvét is, ha az óvoda nemzetiségi nevelést végez;
b) a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvét is, ha az óvoda sajátos nevelési igényű gyermeket nevel.

Pedagógiai Programunkat a 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről, 20/2012.(VIII.31.) EMMI Rendelet, az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) kormányrendelet, valamint egyes köznevelési tárgyú kormányrendeletek módosításáról szóló 77/2025. (IV.15.) kormányrendelet alapján felülvizsgáltuk. Programunkban megőrizzük az eddigi gyakorlatunk eredményeit és legjobb tapasztalatait. Nevelőtestületünk minden tagja azonosul az Alapprogramban megfogalmazott alapelvekkel.

Pedagógiai Programunk biztosítja az óvodapedagógusok pedagógiai nézeteinek és módszertani szabadságának érvényesülését. Tiszteletben tartja a gyermekek érdekeinek védelmét. A gyermekek harmonikus fejlődése érdekében óvodai nevelésünk a sokszínűségre és a szakmai megújulásra törekszik. Pedagógiai Programunk készítésekor figyelembe vettük a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének elveit is.

A pedagógiai program jogszabályi háttere

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- 229/2012. (VIII.28.) kormányrendelet a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény végrehajtásáról
- A pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény
- 401/2023. (VIII.30.) Korm. Rend. a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról
- Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) kormányrendelet, valamint egyes köznevelési tárgyú kormányrendeletek módosításáról szóló 77/2025. (IV. 15.) kormányrendelet
- 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 419/2024. (XII. 23.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzés rendszeréről
- 1997. évi XXXI. törvény A Gyermek védelemről és gyámügyi igazgatásról
- Az 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 15/2013. (X.8.) EMMI rendelete a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- Az óvoda hatályos Alapító Okirata
- Nevelőtestületi határozatok

Hatálya

A Pedagógiai Programot a főigazgató a nevelőtestület bevonásával készíti el, a fenntartó hagyja jóvá és határozatlan időre szól.

Felülvizsgálata: szükség szerint

Módosítása: az főigazgató hatásköre, kezdeményezheti a nevelőtestület.

A módosítás lehetséges indokai:
- a program beválását figyelemmel kísérő ellenőrzést, értékelést követő módosítási javaslat
- feladatellátás változása
- jogszabályi elvárás.

A Pedagógiai program személyi hatálya kiterjed:

- az óvodával jogviszonyban álló pedagógusra, alkalmazottakra
- az óvodával jogviszonyban álló gyermekekre
- az intézménnyel jogviszonyban nem álló, de az intézményben munkát végző pedagógusra.

A Pedagógiai program területi hatálya kiterjed:

- az óvodán belüli tevékenységekre
- az óvoda által szervezett külső programokra.

A program nyilvánosságának biztosítása, a tájékoztatás adásának és tájékoztatás kérésének szabályozása:

- az első szülői értekezleten való tájékoztatás (főigazgató)
- szülő kérésére előre egyeztetett időpont alapján, szóban (főigazgató)
- a csoport szülői értekezletek alkalmával (csoportban dolgozó pedagógusok)
- az óvoda honlapján elérhető (nyilvános)
- egy példánya a többi intézményi szabályzattal együtt átolvasásra elkérhető.

2.Helyzetelemzés

2.1. Általános helyzetelemzés

Az intézmény alapfeladata:

- Az óvodás korú gyermekek nevelése, személyiségük fejlesztése.
- A többi gyermekkel együtt nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése.

Az intézmény működési területe:

Siklós, az intézmény a kötelező ellátási területen kívül is fogadhat gyermekeket.

A Siklósi Óvoda és Bölcsőde intézményei:

- **Siklósi Óvoda és Bölcsőde Székhely Óvoda**
  7800 Siklós, Dózsa utca 33.
  Tel.: 72/352 004; 0630/ 884 2013
  ski.hetszinvirag@gmail.com

Az intézmény OM azonosítója: 202155
Csoportok száma: 7 csoport

- **Siklósi Óvoda és Bölcsőde Köztársaság Téri Tagóvoda**
  7800 Siklós, Köztársaság tér 7.
  Tel.: 0630/ 884 2014
  ski.kozteriovoda@gmail.com

Az intézmény OM azonosítója: 202155
Csoportok száma: 5 csoport

Fenntartó neve: Siklós Város Önkormányzata

Fenntartó címe:7800, Siklós Kossuth tér 1.

Elérhetősége: https://www.siklos.hu/

2.2 Intézményeink bemutatása

2.2.1. Siklósi Óvoda és Bölcsőde Székhelyóvoda

A Villányi-hegységtől délre fekvő városunk, egyik impozáns épülete ad „otthont" óvodásainknak. A természeti környezet lehetőséget ad intézményünkbe járó gyermekeinknek, családjaiknak túrákra, tapasztalatszerző sétákra, lakóhelyünk kincseinek megismerésére. A családi házas épület, amely Siklós belvárosában az „Ó" városrészben helyezkedik el. A megye egyik legrégibb műemlék jellegű óvodája. 1898-ban alapított és 1900. október 21-én átadott óvoda. Az ezredfordulón (2000.10.21.) ünnepeltük fennállásának 100. évfordulóját.

Az intézmény központi elhelyezkedése miatt könnyen megközelíthető, ezért a város minden területéről érkeznek hozzánk gyerekek. Az elmúlt évtizedekben többször átalakított, hozzá, illetve melléépített épületegységből áll.
Udvarunk területe 1692 m^2. Jól tagolt, árnyas, napos, füves és betonos részekből áll, amely kedvező lehetőséget nyújt a gyermekek szabadban történő mozgásához. Az udvari stabil, állandó játék és mozgásfejlesztő eszközöket pályázatok útján tudtuk bővíteni. Tágas udvarunk fa játékai, homokozói, csúszdái és műfüves focipályája változatos szabadtéri mozgásos tevékenységeket kínálnak, valamint megfigyelési lehetőséget biztosítanak a gyerekek számára. Óvodánk 7 csoportos, férőhelyeinek száma 175 fő. A csoportok átlaglétszáma 20-25 fő, életkor szerinti összetételük heterogén.

Gyermekeink különféle szociális háttérrel érkeznek, melyet befolyásolhat a családok eltérő anyagi helyzete, a munkanélküliség, valamint a létbizonytalanság egyes formái. Az évek során egyre nagyobb hangsúlyt kapott a gyermekvédelmi munka. A társadalmi változások következtében nőtt azoknak a kisgyermekeknek a száma, akik beilleszkedési vagy magatartási nehézségekkel küzdenek, részképességbeli lemaradással indulnak, vagy nem rendelkeznek megfelelő egészségügyi szokásokkal. Emellett egyre több gyermek származik hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű családból.

Tárgyi eszközeinket és felszereléseinket folyamatosan igyekszünk bővíteni, korszerűsíteni. Ehhez a költségvetési kereten túl felhasználjuk nyertes pályázataink többletforrását, szponzoraink támogatását, rendezvényeink és az óvoda alapítványának bevételeit.

A nevelőtestület sokéves szakmai tapasztalattal, szaktudással, folyamatos önképzéssel igyekszik megfelelni a mai kor társadalmi és szakmai kihívásainak. Az óvodai nevelés feladatainak megvalósításához pedagógusaink élnek a módszertani szabadság adta lehetőségekkel, ismerkednek új pedagógiai irányzatokkal, melyek elemeit pedagógiai habitusuknak, nézeteiknek megfelelően a napi gyakorlatban alkalmaznak.
Óvodánk esztétikus, melegséget sugárzó, biztonságos környezetével, szeretetteljes, családias légkörével a szabad játék – és mozgás eszközeivel készíti fel a gyermekeket az életre. A gyermek személyiségének sokoldalú kibontakoztatására törekszünk, figyelembe vesszük a gyermekcsoport sokszínűségét, érdeklődését, életkori sajátosságait, az érés sajátos törvényszerűségeit. A gyermekek nevelése differenciáltan, az egyéni fejlettségükhöz igazodó tevékenységközpontú módszerekkel történik. Kiemelt feladatunknak tekintjük a környezet és egészségtudatos nevelést, erre építjük a fejlődést elősegítő tevékenységeket, amely tartalmazza a fenntarthatóság pedagógiája iránti elkötelezettséget.

Az óvodai szakmai munkaközösségek célja a pedagógusok támogatása és az óvoda szakmai színvonalának fejlesztése. Tapasztalatot cserélnek, új módszereket dolgoznak ki, és együtt keresnek megoldást a nevelési feladatokra.

2.2.2. Siklósi Óvoda és Bölcsőde Köztársaság Téri Tagóvoda

A Köztársaság Téri Tagóvoda 1974-ben óvodának és bölcsődének épült. A volt bölcsődei épületrészben 2, az óvodának épült részben 3 csoportszoba van a kiszolgáló helyiségekkel. Csoportszobáink alapterülete 38 – 50 m^2.

Statisztikai adatainkból kitűnik, hogy a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek száma évről - évre nő. Fontos feladatunk, hogy a hátrányos helyzetből származó lemaradásokat szakszerű, a gyermek társadalmi helyzetére érzékeny pedagógiai szemlélettel és módszerekkel, a szülőket partnerré téve, velük együttműködve ellensúlyozzuk.

Óvodásaink barátságos, esztétikus környezetben tölthetik mindennapjaikat.
Tágas, korszerű játékokkal felszerelt udvarunk az egészségmegőrzés, a mozgásformák sokféleségének biztosítására nyújt alkalmat.
Vegyes életkorú csoportjainkban esélyt adunk óvodásainknak, hogy készségeik, képességeik alapján saját egyéni ütemük szerint fejlődhessenek. E felelősségteljes ígéretre a fokozatosan új tartalommal gazdagodó nevelési gyakorlatunk és stabil óvodapedagógusokból álló megújulásra kész és képes nevelőtestületünk lehet a garancia.
Óvodánkban fokozatosan kialakult egy lehetőségközpontú szemlélet. A feladathangsúlyokat, a gyermeki tevékenység időstruktúráját oly módon változtattuk meg, hogy azok jobban szolgálják az egyéni szükségleteket és a célt: aktív, öntudatos, kezdeményező gyermekek nevelését.
Stratégiánk játékközpontú életmódot követel, a kivárásra és bizalomra épül. A személyes bánásmód során meghatározó szerepet kapnak a kíváncsiság, figyelem, gondolkodás és nyugalom, mint a nevelés eszközei.

A rugalmas napirenddel célunk a folyamatos, szabadjáték biztosítása.

„A tanulás a játékban" elvet valljuk. A tanulás alapvető kerete a mikro-szituáció, mely lehetővé teszi a tömegesség és felszínesség elkerülését, hiszen a gyerek egyéni módon játszik és tanul is.

1993-tól az Autonómia Egyesület önálló szakcsoportjaként vettünk részt a differenciált óvodai bánásmód programmá alakításában. Az egyesület gondozásában dr. Hűvös Éva által megírt Differenciált Óvodai Bánásmód (rövidítve: DOB program) az Óvodai nevelés országos alapprogramjára épülő választható programként került az adatbankba, melyet a helyi sajátosságainknak megfelelően adaptáltunk.
A minőségfejlesztési program keretében folyamatosan kikérjük partnereink véleményét intézményünkről, munkánkról. Igényeiket beépítjük a tervezésbe, illetve a gyakorlati megvalósításba.
A 2009/2010. nevelési évben a TÁMOP 3.1.4. pályázat keretében intézményünk megkezdte a kompetencia alapú óvodai nevelési program részleges adaptálását.

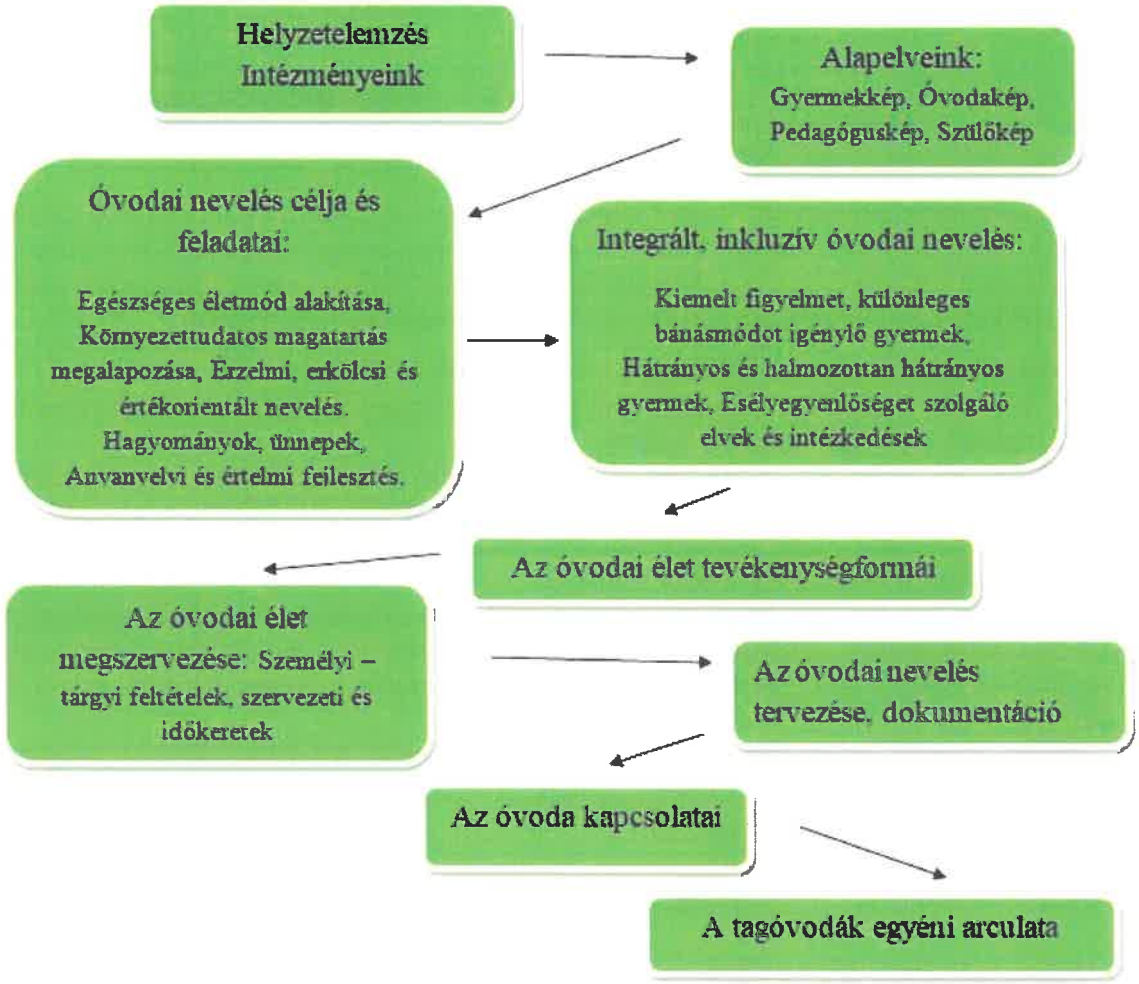

3. ALAPELVEINK

„Az az apró kölyökmackó, mielőtt még óvodás lett, az volt ám csak nagy csavargó! Hanem itt az óvodában, megnevelték igen szépen, s nem érheti semmi szégyen semerre őt a világban. Bármit tanultattak véle tudja majd ő piszesége, bárhol is jár, sétál, kószál a vénséges és vén korában." (Kormos István: Mese Vackorról – részlet)

3.1. Gyermekkép

Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja az emberi személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy az ember mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.
Óvodánk gyermekképe szerint a kisgyermek aktív, kíváncsi, természeténél fogva fejlődni vágyó személyiség. Támogatjuk egyéni fejlődését, figyelembe vesszük képességeit és érdeklődését, miközben szeretetteljes, biztonságos környezetet biztosítunk számára. Célunk, hogy a gyermekek önállóságra, együttműködésre és kreativitásra tegyenek szert.
Befogadó szemléletünk alapján, előítélet-mentesen biztosítjuk minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést és esetlegesen meglévő hátrányainak kompenzálását.
„A gyermeket különleges védelem illeti meg, a törvény és más eszközök által nyújtott lehetőségekkel, hogy fizikailag, szellemileg, erkölcsileg, lelkileg és társadalmilag egészségesen tudjon fejlődni, szabadságban és méltóságban."

A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások – beleértve a spontán és tudatos nevelő hatásokat is – együttesen határozzák meg. Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, önmagához képest fejlődjön, és meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.
A játékközpontú életmód, a cselekvő és személyes tapasztalatszerzés az egyéni fejlődés és tanulás legfőbb színtere. Nevelőmunkánk hatékonyságát az jelzi, ha a gyerekek figyelnek, kérdeznek, aktívak, önállóan tájékozódnak környezetükben, ha ki tudják fejezni igényeiket, örömüket, bánatukat. Végső célunk, hogy a gyermek megismerje, megértse, elfogadja önmagát, társaival képes legyen jó kapcsolattartásra, elfogadja társai különbözőségeit, óvodáskor végére képes legyen ezzel természetes módon együtt élni – empatikus, szolidáris játszótárs, aki ismeri, szereti, védi társait és környezetét. A gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet, a gondozás, a megfelelő életszervezés, a környezettudatos és egészséges életmód meghatározó eleme a pedagógiai munkánknak.

3.2. Óvodakép

„Ha hajót akarsz építeni, ne azzal kezd, hogy a munkásokkal fát gyűjtetsz és szó nélkül kiosztod közöttük a szerszámokat és rámutatsz a tervrajzra. Ehelyett először keltsd fel bennük az olthatatlan vágyat a végtelen tenger iránt!"
Antoine de Saint-Exupéry

Az óvodakép közös megfogalmazása azoknak az elemeknek az összegyűjtését tette szükségessé, amelyet óvodáink vállalnak. Ennek figyelembevételével a közös óvodaképre a következők jellemzők:

- Az óvoda funkciói: óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő funkció;
- Cél: Esztétikus, biztonságos, családias, értékekben és érzelmekben gazdag külső és belső környezet megteremtése, ahol a gyermek legfőbb tevékenységében, a játékban valósíthatja meg önmagát;
- Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere, személyi és tárgyi, valamint pedagógiai környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit.
- Partnerközpontú szemlélet erősítése, a fenntartói, szülői igényeknek, a társadalmi elvárásoknak megfelelően. A családi nevelés kiegészítőjeként a szülőkkel közösen neveljünk vidám, egészséges, boldog gyermekeket. Fontosnak tartjuk a családdal való együttműködést, amelyben nélkülözhetetlen a kölcsönös bizalom és segítségnyújtás, a gyermek személyiségének tisztelete, elfogadása és megbecsülése;
- A szabadság és önmegvalósítás érvényesülése az óvodában, ahol a gyermekek egyéni képességeik szerint fejlődhetnek;
- Fontosnak tartjuk a játék elsődlegességét. Játékra alapozva szervezzük az egyéni sajátosságokhoz igazított tevékenységeket, tapasztalatszerzéseket, kompetenciafejlesztést, biztosítjuk a szabad játék lehetőségét - nevelésünk célja az, hogy elősegítse a gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődését, a személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkenését, az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is).

- Törekszünk mindenkor tudatosan tervezett és szervezett feltételeket teremteni arra, hogy gyermekeink tanuljanak meg elmélyülten tevékenykedni, a környezetükben eligazodni;
- A környezet óvására védelmére nevelünk. Célunk az egészségtudatos magatartás alakítása, pl.: szelektív hulladékgyűjtés;
- Biztosítjuk a gyerekeknek a mindennapi szabad mozgását;
- Inkluzív szemlélet kialakítása: intézményeink értékeit, módszereit, személyi és tárgyi feltételeit úgy alakítjuk, hogy valamennyi gyermek, igényeit kielégítsék, biztosítva számukra az egyenlő hozzáférés esélyét;
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni sajátosságaira alapozott megfelelő ütemű integrált nevelés biztosítása;
- A nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, a multikulturális nevelésén alapuló integráció lehetőségét;
- Óvodai nevelésünk a gyermekek személyiségfejlesztését, a családi nevelés kiegészítését, valamint közvetetten az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges kompetenciák fejlesztését vállalja;
- Az együttműködést keresve tovább kívánjuk mélyíteni az iskolákkal kialakított kapcsolatunkat;

3.3. Pedagóguskép

„Gyermekkel foglalkozni minden bizonnyal a leghálásabb munka,
ami a földünkön osztályrészünkről jutott,
de saját tökéletességünket is ez mozdítja elő!"
(Brunszvik Teréz)

- Elvünk: csak kompetens felnőtt nevelhet kompetens gyermeket.
- A nevelőtestületekre jellemző, hogy nyitottak, fogékonyak az újra, innovatívak, s ez gyermek közelibb módszerek, nevelési eljárások keresésében realizálódik.
- Az óvodai nevelés eredményességének alapja: az óvodapedagógusok és az óvoda működését segítő, nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkája.
- Pedagógusokra jellemző attitűdök:
  - Rendelkezzen korszerű, szaktudományos (pedagógiai – pszichológiai - módszertani) ismeretekkel az óvodai tevékenységtartalmak megvalósításához;
  - Módszertani eszköztára legyen színes, változatos.
  - Szaktudását, szakmai képességeit (kreativitás, szervezőkészség, együttműködés, pedagógiai intelligencia…) – a pedagógus életpálya modell kilenc kompetenciája alapján – folyamatosan fejlessze;
  - Tervező munkáját jellemezze a tudatosság, tervszerűség és a komplexitás, legyen képes az önreflexióra, önkorrekcióra;
  - Törekedjen a folyamatos megújulásra, céljai elérése érdekében használja a modern infokommunikációs eszközöket, képességfejlesztési segédanyagokat, digitális eszközöket, anyagokat;
  - A pedagógiai munkához szükséges olyan személyiségjegyekkel rendelkezzen, mint a felelősség, döntésképesség, önelemzés, másokhoz való alkalmazkodás képessége, empátia, elfogadás;
  - A gyermekek fejlődését folyamatos megfigyeléssel, DIFER méréssel kövesse nyomon. Fejlesztő tevékenységét mindezekre alapozva tervezze. Értékelései legyenek világosak, személyre szabottak, konkrétak;
  - Kommunikációja legyen nyílt, érthető, pedagógiai céljainak megfelelő.

3.3. Szülőkép

„Van egy hely, amelyet neked kell betöltened, és amelyet senki más nem tölthet be rajtad kívül, valami, amit neked kell megtenned, amit senki más nem tehet meg."
Platón

Bízunk abban, hogy óvodánkba olyan szülők hozzák gyermekeiket, akik érdeklődnek nevelési programunk iránt és azonosulni tudnak elképzeléseinkkel. Gyermekeik érdekében együttműködők, tiszteletben tartják pedagógusaink szakmai hozzáértését, nem kérdőjelezik meg döntésink jogosultságát, bizalommal fordulnak az óvoda dolgozóihoz.

4. AZ ÓVODAI NEVELÉS

„A gyermekek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be." (ONOAP)

Az óvoda a közoktatási rendszer szakmailag önálló része, nevelési intézménye, a gyermekek nevelését, fejlesztését két és fél éves koruktól az iskolába lépésig, legfeljebb hétéves korig végzi. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere, személyi és tárgyi, valamint pedagógiai környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvodában, miközben az teljesíti a funkcióit (óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő), a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.

Az óvodai nevelés a gyermekek szociális életre nevelését minden későbbi fejlődés alapjaként kezeli. A pedagógiai célok és feladatok középpontjában a képesség- és személyiségfejlesztés harmóniája áll. Az óvodai nevelés a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok, alapvető szabadságok tiszteletben tartásának megerősítésére irányul; az egyenlő hozzáférés biztosításával. A gyermeket – mint fejlődő személyiséget – gondoskodás és különleges védelem illeti meg. A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák kiegészítő szerepet játszanak.
Az óvoda lehetőséget és szakszerű keretet biztosít a gyermekek fejlődéséhez. Ez a keret a személyes kontaktusokból, kényszermentes együttműködésből és az ezekhez módszertanilag kapcsolható kulturális értékekből áll. Pedagógiai szemlélete az inklúzió, a hozzá vezető út az integráció, a megvalósítás módja és gyakorlata a differenciálás, azaz a gyermekek személyes szükségleteinek, tudásának, képességeinek és motivációinak megfelelő fejlesztés biztosítása.

„Nagy kincs formálódik „kezeink" között
vigyázva kell őt csiszolgatni, hisz tudjuk jól,
minden ember meg nem ismételhető személyiség."
(Kaptány Sándor)

4.1. Alapelvek

Az óvodai élet céljait és feladatait a következő alapelvek határozzák meg:

- Érzelmi biztonságot nyújtó, derűs, szeretetteljes óvodai légkört teremtünk, a gyermekek személyiségének és jogainak teljes körű figyelembevételével, az egészséges személyiségű gyermek fejlődéséhez;
- A gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi,

a nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását, az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.

Óvodai nevelésünk folyamatának középpontjában:

- a játék és a játszó gyermek igényeinek tiszteletben tartása,
- a komplexitás, tevékenység – és játékközpontúság
- a gyermeki különbözőségek elfogadása, a különbözőségek elfogadására nevelés;
- differenciált egyéni bánásmód alkalmazása a csoport, a közösség keretein belül;
- az egészséges – és környezettudatos életmód alakítása, a gyermekek testi fejlődésének segítése, a rendszeres mozgástevékenység biztosítása;
- a gyermek előzetes tapasztalataira, ismereteire épített a játékba integrált önkéntes és cselekvéses tanulás áll.

Biztosítjuk az inkluzív nevelésnek – integrációnak megvalósítását, a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű óvodai nevelést igénylő gyermekek integrált nevelését. Támogatjuk a sajátos nevelési igényű, kiemelt figyelmet igénylő gyermekek segítését, fejlődését ép gyermekek között. Esélyegyenlőség megteremtése szakemberek segítésével tehetséggondozás (gazdagító programokkal), hátránykompenzáció (játékos fejlesztő tevékenységekkel).

A külső környezet, közvetlen partnerek felé nyitott óvoda megteremtésére törekszünk; erősítjük a szakmai és szakmaközi együttműködéseket; az óvoda és a család kapcsolatát a kölcsönös tisztelet és megbecsülés, diszkréció és tolerancia alapján építjük.

4.2. Az óvodai nevelés célja az, hogy az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakoztatását elősegítse, az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a különleges gondozást igénylő gyermekek ellátását is).

- **Az óvodai nevelésünk feladata:** az óvodáskorú gyermek testi, lelki és szellemi szükségleteinek kielégítése, ezen belül:

1. az egészséges életmód alakítása, környezettudatos magatartásra nevelés,
2. az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált nevelés,
3. az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

4.2.1. Egészséges életmód alakítása

Az egészségnek a fejlődés minden szakaszában, a nevelési folyamat minden mozzanatában alapozó szerepe van. Az egészséges életmód alakítása ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. Ezért fontos, hogy minden kisgyermek részesüljön egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, az óvodában működő egészségfejlesztő tevékenységekben. A gyermekek környezettudatos magatartásának megalapozásával az egészséges életmód fejlesztését, védelmét is segítjük.

Feladataink:

- A gyermekek gondozása, testi szükségletük, mozgásigényük kielégítése;
- A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése, mozgásos tevékenységek, séták, kirándulások szervezése;
- A gyermekek egészségének védelme, edzettségének biztosítása, óvása, megőrzése;
- A gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése, a gondozási tevékenységeknél a gyermek intim szférájának biztosítása;

- Bensőséges gyermek – gyermek, gyermek – óvodapedagógus, pedagógiai asszisztens, dajka, kapcsolat alakítása;
- Az egészséges életmód (testápolás, étkezés, öltözködés, pihenés) betegségmegelőzés és egészségmegőrzés szokásainak megalapozása;
- A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása, szokások alakítása, környezetvédelem és környezettudatos magatartás formálása;
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás formálása;
- Kialakított szokás – és szabályrendszer betartásának figyelemmel kísérése, a gyermek egyéni fejlődéséhez viszonyított fejlesztő értékelés;
- Megfelelő szakemberek bevonásával – szülővel, óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

Az egészségfejlesztés területei – és feladatai:

- az egészséges táplálkozás – a korszerű táplálkozási ismeretek magalapozása, a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése; a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása;
- a mindennapos testnevelés, testmozgás – napirendbe illesztve minden nap mozgástevékenységek biztosítása;
- a testi és lelki egészség fejlesztése – meghitt, tapintatos és bizalomra épülő kapcsolatrendszer alakítása (óvodapedagógus, munkáját segítő felnőttek, család, gyermek);
- életvezetési készségek fejlesztése, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodóképességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz. Az életvezetési készségeken alapuló nevelés hozzásegíti a gyermekeket azon ismeretek, készségek, képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához.
- megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó-, prevenciós és korrekciós testi, lelki és értelmi nevelési feladatok ellátása.
- a bántalmazás, erőszak megelőzése – a gyermek és ifjúságvédelmi feladatok ellátása, a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzése, feltárása, megszüntetése;
- a baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás – egészségvédő, balesetmegelőző ismeretek, egészségvédő készségek alakítása, gyakorlása, folyamatos korrekció;
- a személyi higiéné – a gyermekek tisztaság iránti igényének alakítása, a környezethigiéniára nevelés megalapozása;
- természet és környezetvédelem – környezetvédelem és környezettudatos magatartás alakítása az élménypedagógia eszközeivel, környezeti problémák megláttatása és meglátása, azok megelőzésére nevelés.

A 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet előírásai szerint óvodánk kidolgozta az egészségneveléssel, valamint a gyermekek egészségének és biztonságának védelmével kapcsolatos feladatokat. Ezeket az Egészségfejlesztési programban foglaltuk össze, a jogszabályi előírásoknak megfelelően.

4.2.1.1. Környezettudatos magatartás megalapozása

Egészségünket és életünk minőségét meghatározza a bennünket körül vevő természeti és társadalmi környezet minősége. Nevelő közösségünk szemléletformáló hozzáállását alapul véve közvetítünk új értékeket, amely elősegíti:

- A gyermekek szeressék és tiszteljék a kulturális és természeti értékeket, őrizzék a hagyományokat, váljon szokásukká a környezetre figyelő, azt megóvó, a harmonikus együttélésre törekvő magatartás;
- A gyermekek cselekvésen alapuló felfedezések során ismerjék meg és viszonyuljanak pozitívan a bennünket körülvevő élő és élettelen, természeti és társadalmi környezet értékeihez, szépségeihez;
- Erősítjük és támogatjuk a gyermekekben lévő kíváncsiságot, kiemelt szerepet tulajdonítunk a minél szélesebb körű érzékszervi tapasztalatokon alapuló megismerésnek (környezettudatos séták, kirándulások szervezése...);
- A gyermekek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos, balesetmentes környezet kialakítására törekszünk;
- Szeretnénk elérni, hogy a családok életvitele is környezettudatossá váljon a gyermekek szokás – és viselkedés mintája alapján (újrahasznosítás, ...);
- Kiemelten kezeljük a csoportszobák, folyosók, mellékhelységek tisztántartását, udvar szépítését, növényekkel való beültetését.

4.2.2. Érzelmi, erkölcsi és értékorientált nevelés

Az óvoda családias, bizalmat közvetítő, szeretetteljes légköre ösztönöz, és hatással van a gyermek érzelmi kötődésének alakulására. Az óvodáskor jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége. Az óvodai nevelés csak derűs, biztonságos, szeretetteljes, kiegyensúlyozott légkörben lehetséges. A derűs alaphangulat tevékenységre serkent, megalapozza az érzelmi kötődést, ösztönző társkapcsolatok alakulását. Az óvodapedagógus szerető, védő, óvó gondoskodása adja meg a gyerekek számára az érzelmi biztonságot. Törekszünk: a befogadó óvodai légkör megteremtésére, az eltérő kultúra és szokásrendszer kölcsönös elfogadtatására, hogy elősegítsük a gyermekek önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának fejlődését. A gyermekek számára természetessé válik az évek során, hogy minden gyermek más. Más egyéni és külső tulajdonságokkal rendelkezik, s így egyéniségével és különbözőségével együtt elfogadható, szerethető. A szociális érzékenység kialakulása segíti a másság elfogadását.

A szűkebb és tágabb környezet megismertetésével elősegítjük a szülőföldhöz való kötődést, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeret, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés megalapozása.

Feladat:

- A gyermekeket érzelmi biztonság, derűs, szeretetteljes légkör kialakítása;
- A társas viselkedés terén az empátia, kommunikációs és kooperációs készség, konfliktustűrő és - kezelő, megoldó képesség formálása;
- A szocializáció folyamatában a gyermekek szociális érzékenységének, képességeinek, tulajdonságainak, egyéni érdekeinek kibontakoztatása a közösségen belül - Együttműködési képességalapozása, a korosztálynak megfelelő szociális magatartás kialakítása;
- Fejlesztjük erkölcsi (együttérzés, önzetlenség, figyelmesség, segítőkészség stb.) és akarati (önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat... tulajdonságaikat;
- Pontos, körülhatárolható szokás és normarendszer kialakítása, mely növeli a gyermekek biztonságérzetét;

- A bővülő tapasztalatok, a szélesedő kapcsolatok által az érzelmek differenciálódásának megnyilvánulása, erősítése;
- Közös, örömteli élményekre épülő tevékenységek megszervezésével biztosítjuk a közösségi magatartás fejlődését, a másokra figyelést, különbségek elfogadása tisztelete a segítségadás és segítség elfogadását. Jelentős szerepe van ebben a (születésnapok megünneplésének), a csoport hagyományok és az óvodai hagyományok ápolásának;
- A természet szépségeire való rácsodálkozás, az emberi környezetben megmutatkozó jóra, szépre, tiszteletre és becsületre való hajlam kialakítása;
- A kiemelt figyelmet igénylő gyerekek nevelése szükség esetén megfelelő szakemberek közreműködésével.

4.2.2.1. Hagyományok, ünnepek:

A hagyományőrzés rendszeres és tudatos beépítésével az óvodai nevelőmunkába érzelmi, esztétikai, erkölcsi, ezen belül a szülőföld iránti szeretetet valósítunk meg. Nem külön témaként alkalmazzuk, hanem az óvodai nevelés komplex részeként. Beépíthető ünnepeinkbe, hétköznapjainkba, irodalmi beszélgetésekbe, barkácsolásba, ének – zenei kezdeményezésbe, mozgásos játékokba és idővel a szerepjáték alapelvévé válik.

A néphagyományhoz kapcsolódóan átélt tevékenységek a közös élmény erejével hatnak a gyermekre, erősítik a közösséghez tartozás érzését. Nem csak érzelmi kötődés, hanem egy komplex személyiség fejlődés elősegítői. A közös alkotás öröme – közösségformáló erő.

Az óvodai nevelés gyakorlatába beépített néphagyományőrző tevékenységek lehetőséget nyújtanak a következő feladatok megvalósítására:

- a kreativitás kibontakoztatása;
- a gyermekek nyitottság alakítása a természet szépségei, kincsei felé;
- barkácsoláson keresztül a manuális készségek formálása;
- értelmi fejlődés elősegítése népmeséinken, gyermekmondókáinkon keresztül, a magyar nyelv szépségének, kifejező készségének megismertetésével, a magyar népi kultúra ápolásával;
- a szokások újraélesztésével törekedni kell arra, hogy hiteles hagyományt adjunk át;
- érzelmi kötődés kialakítása a közösen átélt ünnepek és az ehhez kapcsolódó szokások megélésével, mindez nem csak esztétikai, hanem erkölcsi érték is, a nemzeti identitás tudat alakulását segíti;
- népi dalos – és mozgásos játékoknál a zenei anyanyelv megalapozása;
- mozgásos játékok az egészséges testfejlődést alapozzák meg és segítik a szabályok betartása által az értelmi nevelést.

4.2.3. Anyanyelvi és értelmi fejlesztés, nevelés

A nyelv, az anyanyelv gyermekeink személyiségének lényeges formáló tényezője. A nyelv segíti a környezetbe való beilleszkedésben, az életformák, a viselkedési szabályok megismerésében. Így a szocializáció folyamán az anyanyelv a környezettel való érintkezés, az önkifejezés, a gondolkodás legfőbb eszközévé válik. Az anyanyelv elsajátításának első színtere a család, mely döntően befolyásolja a gyermekek anyanyelvi kultúrájának kialakulását. Az óvodába lépő gyermekek már rendelkeznek bizonyos fokú kommunikatív képességgel, ami minden kisgyermeknél más és más szintű.

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása–beszélő környezettel,

helyes mintaadással és szabályközvetítéssel – az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd-és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

Anyanyelvi nevelésünk alapelemei: folyamatosság, differenciálás, osztatlanság, koncentráció, specializáció.

Feladat:

- A változatos tevékenységek megszervezésével a sokoldalú tapasztalatszerzés lehetőségének biztosítása;
- Érzelmi képességeik fejlesztése élmény gazdag környezet biztosításával, az anyanyelv és a szűkebb és tágabb környezet megismerése, amely a hazaszeretetet és a szülőföldhöz való kötődést alapozza meg;
- A gyermek kapjanak lehetőséget a népi hagyományok megismerésére (népmesék, mondavilág, népművészeti elemek, rigmusok, műalkotások, nemzeti szimbólumok), ezek által tapasztalhatják meg a közösséghez való tartozás élményét, nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, ezek szeretetét, védelmét;
- A gyermekek iskolába lépéséhez szükséges készségeknek és képességeknek fejlődésének elősegítése;
- Életkorra jellemző nyelvi fejlettség kialakítása, az alap technikák elsajátításához szükséges anyanyelvi bázis kialakítása, a nyelvhasználat terén jelentkező nehézségek leküzdése, a gyermek szabad önkifejezésének, közlési vágyának elősegítése.

4.3 Integrált, inkluzív óvodai nevelés

„Akkor lesz boldog a gyermek, ha szereted
és ebbe beletartozik, hogy azt is szereted benne,
amiben más, mint Te!"

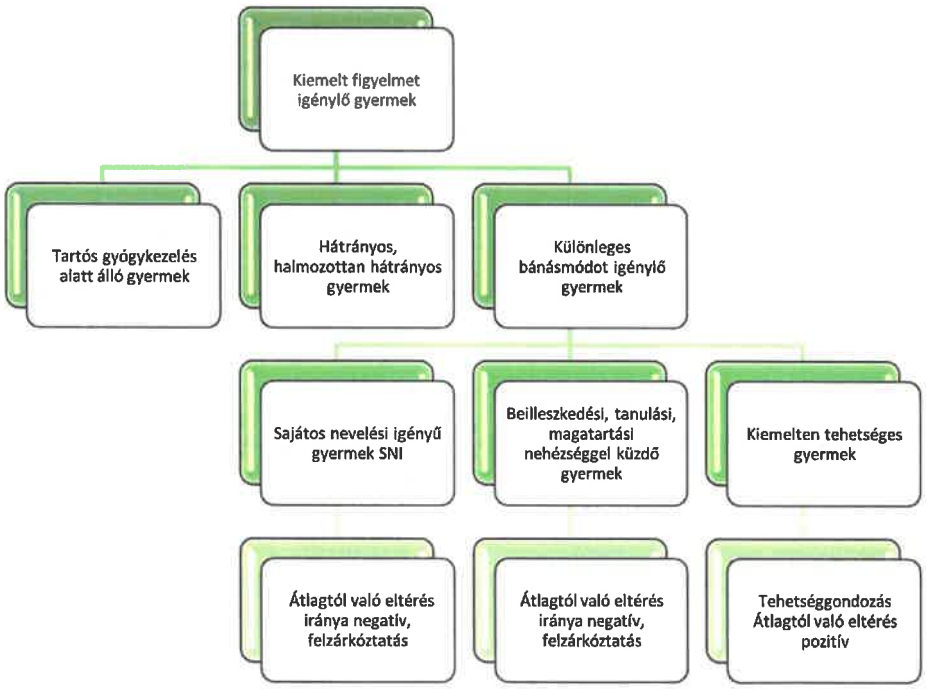

(Elfogadás – idézetek gyűjteménye)

Ma Magyarországon a szó szoros értelmében vett integráció, a törvényi előírásokat betartva az óvodai neveléssel kezdődik. A korai fejlesztés célja, hogy elinduljon a lemaradás csökkentése, illetve a szülők és gyermekek segítséget kapjanak ahhoz, hogy könnyebben be tudjanak majd illeszkedni a különböző közösségekbe. A szakértői bizottságok és a szakszolgálatok nagy szerepet játszanak az integráció folyamatában. Ők vizsgálják a gyermeket, és jelölik ki számára a feltételezett legmegfelelőbb intézménytípust.

Intézményünk egész nevelőtestülete (pedagógus és nem pedagógus munkakörben dolgozók egyaránt) vállalja a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek (az intézmény Alapító okiratában szereplő – érzékszervi, értelmi, beszédfogyatékos, pszichés fejlődési zavarral, gyermekkori autizmussal küzdők) integrálását, a programban meghatározott elvek és célok szerint biztosítva részükre a speciális fejlesztés lehetőségét. Pozitív szemlélettel, személyiséget megerősítő attitűddel segítjük, azoknak a kiemelkedő képességeknek a feltárását, további megerősítését, melyek kibontakoztatása fejlődés, érés során tehetséggé alakulhatnak. Nevelőközösségünket a differenciáló pedagógia jellemzi, mely a gyermek érdekében új módszereket keres, az integráció (fogadás) mellett, az integrációfejlettebb formáját az inklúziót (befogadást) alkalmazzuk a mindennapi nevelőmunkánk során.

Feladat:

- Inkluzív szemlélet, pedagógiai kultúránk fejlesztése – speciális beavatkozás, fejlesztés, korrigáló – helyettesítő nevelés, megértő, elfogadó nevelői attitűd; korai felismerés és diagnosztizáltatás;
- Hátrányok leküzdésének segítése érdekében, a diszkrimináció - mentes csoportlégkör biztosítása;
- A gyermeki közösségben az elfogadás, tolerancia, segítségnyújtás szemléletének kialakítása - a szociális tanulás lehetőségeit kihasználva;
- Egyénre szabott nevelés és követelményrendszer kialakítása, személyes kompetenciák (kognitív, szociális, anyanyelvi) fejlesztése, gyermek, pedagógus, szülő együttműködésével; családok szociális, mentális támogatása, segítése;
- Minden gyermekben megkeresni a legjobb adottságokat, képességeket, a tehetséges gyermek erős oldalának támogatása, tehetséggel összefüggő gyenge területek kiegyenlítése;
- Olyan pedagógiai elvek alkalmazása a mindennapi gyakorlatban, melyek biztosítják a gyermekek mindenekfelett álló érdekének érvényesülését, az esélyegyenlőséget, az egymás megértésén és tiszteletén alapuló magatartást és az egyéni képességek fejlesztését;
- Olyan nevelési eljárások alkalmazása, melyek problémák felismerésére, enyhítésére és megelőzésére építenek;
- Kapcsolattartás elmélyítése – a pedagógiai szakszolgálat szakembereivel, logopédus, utazó gyógy – és fejlesztőpedagógus. Együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel – a gyermekek óvodai beíratásában való együttműködés,– a gyermekek hiányzás csökkentésében való együttműködés.

4.3.1. Az óvodában kiemelt figyelmet igénylő gyermekek – Célunk az óvodai nevelő – fejlesztő tevékenység által, a sérülés súlyosságától függően a hátrányos következmények csökkentése, ellensúlyozása, a pszichológiai – és fiziológiai tényezők összhangjának megteremtése.

4.3.2. A különleges bánásmódot igénylő gyermek

- **Sajátos nevelési igényű gyermek:**

Az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszédfogyatékos, több fogyatékosság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem-vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

- **Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő gyermek:**

Az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

- **Kiemelten tehetséges gyermek:**

Az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.

A tehetséggondozás egységes egészét adó részei:

A tehetséggondozás terén az óvodáskort alapozó korszaknak tekintjük, ahol az óvodapedagógus feladata a bátorító nevelésen keresztül a gyermeki személyiség fejlesztése, az érzelmi biztonság megteremtése az általános és speciális képességfejlesztésen keresztül.

Intézményünkben az optimális, egyéni tehetséggondozás a csoporton belüli játékos fejlesztőtevékenységekkel történik, hangsúlyozva a személyiség erős oldalának támogatását, illetve a gyenge oldal fejlesztését.

Dokumentálása a gyermeki portfólióban, az egyéni fejlesztési tervben kerül kidolgozásra.

4.3.3. A gyermek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek

Hátrányos helyzetűek, illetve a halmozottan hátrányos helyzetűek azok a gyermekek, akik a szülő kezdeményezésére az ide vonatkozó törvényi szabályozás alapján illetékes jegyzői határozattal rendelkeznek.

4.3.4. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló elvek és intézkedések

Intézményünk dolgozói a feladatok megvalósítása érdekében vállalják:

- A Helyi Esélyegyenlőségi Programban a rájuk vonatkozó intézkedések megvalósítását;

- Közreműködnek a települési szintű programok eredményes megvalósításában;
- Az óvoda kiemelt figyelmet fordít arra, hogy a településen élő hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek egyenlő esélyekkel vehessenek részt az óvodai életben. Ennek érdekében minden szabályzatba, irányelvbe és stratégiai dokumentumba beépítik és érvényesítik az egyenlő bánásmód és esélyegyenlőség elveit;

A személyes, bensőséges kapcsolatok kialakításához és az egyéni szükségletekre épülő, minden gyermeket megillető komplex fejlesztéshez differenciált bánásmódra van szükség. Célunk az esélyegyenlőség biztosítása, különös tekintettel a különleges bánásmódot igénylő gyermekek nevelésére.
Az óvoda minden dolgozója elfogadja a másságot, a különbözőséget, ezért az inklúzió, integráció, az egyenlő hozzáférés kiemelt jelentőségű. A pedagógusok helyzetüknél és képzettségüknél fogva kiemelt szereppel és felelősséggel bírnak.
A különleges bánásmódot igénylő gyermekek esélyegyenlőségének előmozdítását az óvoda minden tevékenysége során:

- a beiratkozásnál, csoportba sorolásnál;
- a gyerekek egyéni fejlesztésében;
- a segítő szakemberek közötti információáramlás biztosításában;
- az óvodai fejlesztő programok tudatos kiválasztásában, alkalmazásában és fejlesztésében;
- az iskolai továbbhaladás előkészítésében;
- a humánerőforrás-fejlesztésben, pedagógusok szakmai továbbképzésében;
- a partnerség-építésben és kapcsolattartásban a szülőkkel, segítőkkel, a szakmai és társadalmi környezettel alkalmazza.

4.4. Speciális feladat – hallgatók fogadása:

Az óvodapedagógusi pályán szerzett kompetenciák lehetővé tették több, óvodánkban dolgozó pedagógus számára a mentor szerepének felvállalását, így az óvodapedagógus hallgatók széles körű segítését. Az együttműködés során képesek vagyunk:

- a hallgatók munkájának nyomon követésére;
- fejlesztő értékelésére;
- konstruktív visszajelzések átadására;
- segítő kapcsolat kialakítására;
- személyes támogatásra.

A hallgató szakmai támogatásáért a mentor felel, de az egész intézmény nyitott és támogató környezetet biztosít a hallgató kompetenciájának fejlesztése érdekében.

5. Az óvodai élet tevékenységformái, az óvodapedagógus feladatai:

„A felnőtt nézi a gyermek játékát, szívében derű és
igazságérzet költözik. Meghatódik: emlékszik saját játékaira…
vajon a madarak, a lepkék kergetőzésében, a virágok magakelletésében,
a patakok rohanásában, a fák táncában, a tücskök hegedűiben, a színekben, az
illatokban, a rügyekben nem az örök játékot nézi az ember?
Úgy hiszem ezeken a lebegő pilléreken nyugszik a játszók társadalma."

Latinovics Zoltán

5.1. Játék

„Ne erőszakkal oktasd a gyermeket a tanulmányokra,
drága barátom, hanem játszva tanuljanak;
már csak azért is, hogy könnyebben megfigyelhesd,
mire van hajlama." (Platón)

A játék sokrétű, összetett viselkedés, létforma, mely a gyermeki fejlődés alapja. A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, és így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó benyomásait játékában jeleníti meg. Így válik a játék kiemelt jelentőségű, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenységgé.
Az óvodában előtérbe kell helyezni a szabad játék érvényesülését. A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenységszervezésben is meg kell mutatkoznia.
A kisgyermek első valódi játszótársa a családban és az óvodában is a felnőtt – a szülő és az óvodapedagógus. Az óvodapedagógus feladata megfigyelni a gyermek játékát, felhasználni azt saját nevelési céljai elérése érdekében, és szükség esetén indirekt módon befolyásolja. A játék kicsiben maga az élet, amit a kisgyermek felfogni és rekonstruálni képes az őt körülvevő világból. Éppen ezért az életre nevelés a játékból indul ki és a játék segítségével teljesedhet ki.

Feladat:

- Olyan feltételek biztosítása, melyben a gyermek személyiség fejlődése és fejlesztése, az interperszonális kapcsolatok és a szocializációs hatások érvényesülhetnek, fejlődhetnek A játékhoz megfelelő helyre, esztétikus és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, eszközökre, játékszerekre van szükség;
- Megfelelő csoportlégkör kialakítása, hely, idő, eszköz és élményszerzési (egyéni – és közös) lehetőségek megteremtése különböző játékformákhoz, (gyakorló-, szimbolikus-szerep-, konstruáló- és szabályjátékokhoz) teremben és a szabadban egyaránt;
- A szabad játék hangsúlyozása, játék indirekt irányítása;
- A játékok témájának és tartalmának fejlesztéséhez minél több érzékszervet bevonó tapasztalatszerzéssel, pozitív élmények nyújtása - az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült, kreatív gyermeki játék kibontakozását;
- A tehetséggondozás, egyéniségek kibontakoztatása, önkifejezés fejlődésének támogatása, hátrányok kompenzálása, játékban tanulás lehetőségének biztosítása;
- A játékot kísérő pozitív élmények és érzelmek hatására gyermekeink beszédkészségének, beszédkedvének, kommunikációs, metakommunikációs készségének fejlesztése;
- A játéktevékenységhez fűződő szokásrendszer és az ehhez kapcsolatos szabályok kialakítása; játékon keresztül egészségnevelő programok megvalósítása– környezettudatosság.
- Akarati tulajdonságok fejlesztése, konfliktuskezelő képesség erősítése;
- Ezen a nevelési területen mutatkozó tehetségígéretek támogatása.

5.2. Tevékenységekben megvalósuló tanulás

„Csináljon bármit, ami nyitogatja szemét és eszét,
szaporítja tapasztalatait.
Ő azt hiszi csak játszik. De mi tudjuk, mire megy a játék.
Arra, hogy e világban otthonosan mozgó,

eleven eszű, tevékeny ember váljék belőle."
(Varga Domokos)

A gyermek tanulási képességeinek kibontakoztatása és fejlesztése a teljes óvodai életet átfogó, folyamatos és alapvető feladat. A gyermek adottságai, a családban és tágabb környezetében szerzett tapasztalatai, valamint az óvodai nevelés során biztosított tanulási formák meghatározzák a gyermek későbbi fejlődési lehetőségeit és alakuló motivációját. Az óvodapedagógus a tanulást biztosító feltételek megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.

A játék és a tanulás teljes mértékben összekapcsolódik óvodáskorban. Az óvodást a tanulásban természetes kíváncsisága, érdeklődése motiválja. Az óvodai tanulás elsődleges célja, az óvodás gyermek kompetenciáinak a környezetéből és az óvodai élet során megszerzett ismereteinek, tudásának, készségeinek, képességeinek, személyiségének fejlesztése.

Az óvodai tanulás alapjai azok a különböző tevékenységek, amelyekben a gyermekek az óvodában élnek. Az óvodában a tanulás folyamatos, játékra épülő, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. A nevelés és tanulás nem választódik külön, a nevelési folyamat egységes. A gyerekek játék közben ismerkednek a világgal, a tárgyakkal, azok tulajdonságaival, a valóság jelenségeivel, eseményeivel. Azaz elmondhatjuk, hogy a gyermek szabad játékában, cselekvés közben, spontán, önkéntelen módon tanul.

A tanulás lehetséges formái:

- Az utánzásos, minta – és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás, szokások alakítása;
- Spontán játékos tapasztalatszerzés;
- Játékos cselekvéses tanulás;
- Gyermeki kérdésekre – válaszokra épülő ismeretszerzés;
- Az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, megfigyelés – a gyakorlati problémamegoldás.

Feladat:

- Biztosítani a tanulást támogató környezetet, azokat a tárgyakat, eszközöket, helyszíneket, melyek lehetővé teszik a különféle tevékenységek gyakorlását;
- A gyereki képességek kibontakoztatása, melyhez szükség van:
  - inspiráló figyelmünkre, irányításunkra
  - állandó modellnyújtásra
  - egyéni képességek figyelembevételére
  - differenciált fejlesztésre
  - komplexitásra
  - személyre szabott pozitív értékelésre;
- Biztosítson olyan tevékenységeket – az egyéni érdeklődésüket, fejlettségüket, adottságaikat figyelembe véve – melyek fejlesztik önállóságukat, kitartásukat, feladattudatukat, értelmi képességeiket (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás);
- Alapozzon a gyermekek tanulási motivációjának kialakításában a gyermek kíváncsiságára, megismerési vágyára, érzelmi beállítottságára, önkéntelen figyelmére és ezekre támaszkodva nyújtson új ismereteket, tapasztalatszerzési lehetőségeket;

- Törekedjen a nyelvi fejlesztés érdekében tiszta, szép, beszédkifejtésre, világos, egyszerű mondatok használatára. Biztosítsa a gyermekek számára az időt kérdések feltevésére, megjegyzések, vélemények elmondására;
- Alkalmazza a kompetenciákon alapuló tanulás módszertani sokszínűségét (pl.: kooperatív technikák, komplex művészeti fejlesztés stb.);

5.2.1. Informatikai eszközök használatának lehetőségei:

A mai kor/társadalom elvárása, hogy az óvodapedagógusok is használják a modern információfeldolgozási stratégiákat és eszközöket, célszerűen, tudatosan alkalmazzák a gyermeki tevékenységekben a digitális eszközöket, valamint biztosítják a gyermekek önálló tapasztalatszerzésének újszerű opcióit. Mindazonáltal napjainkban a pedagógus minősítésének egyik eleme, hogy a tevékenységek, foglalkozástervek kialakítása során IKT- eszközt alkalmazzon.
Digitális eszközök használata az óvodai életben segítik pedagógusaink munkáját:

- Témához kapcsolódó anyagok gyűjtése (vers – mese, képek, feladatok, játékok, vizuális tevékenységek, zene…), csoportos foglalkozások, kezdeményezések keretein belül ismeretszerzés (pl. természetes/mesterséges környezet képek, hangok), mesék – versek – mondókák – zenék hallgatása, esztétikai élmény fokozása;
- Hiteles forrásból tájékozódás (szakmai területeken aktuális hírek…);
- Óvodai dokumentáció digitalizálására is lehetőség adódik (mérés – értékelés, fejlesztési terv, szakmai prezentációk, projekt/témahét/tématervek/nevelési tervek);
- Tehetséggondozás;
- Kapcsolattartás a szülőkkel, aktuális információk átadása óvodai, illetve csoportszinten.

Hasznos, a mindennapi munkát segítő IKT eszközök az óvodában:

- laptop; asztali pc, nyomtató, fénymásoló, scanner, dvd – cd lejátszó, laminálógép, digitális fényképezőgép, televízió, projektor, okos telefon.

5.3. Verselés, mesélés

„A mese olyan „helyszínre" viszi el az embert, ahol ritkán jár:
a tudattalanba, az ősképek birodalmába, ezért már maga
a merítkezés is felszabadító erővel hat!"
(Boldizsár Ildikó)

A mese és a vers anyanyelvünk közegén át tanít az emberi kapcsolatokra, mélyíti gyermekeink önismeretét, és segíti a gyermeket a világ megismerésében, a benne való tájékozódásban. A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása, a gyermeki önkifejezés egyik módja. A mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének kialakítására. A mondókák, dúdolók, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez, ezzel megalapozva a könyvekhez való pozitív érzelmi kapcsolatukat, ami elősegíti az olvasóvá válást. A mondókák, dúdolók, versek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak, eközben fejlődik emlékezetük, képzeletük, szókincsük. Az élőszavas mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének alakítására.
Az óvodában a klasszikus, a kortárs és a népi (népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi) irodalmi műveknek egyaránt helye van, építve a magyar kulturális tradícióra. A meseválasztáskor

szükség van tudatosságra, gyermekközpontú, korosztályos válogatásra, a csoport és az egyéni fejlettségi szintek figyelembevételére.
Óvodáink tartalommal gazdag élete lehetőséget ad arra, hogy életszerű helyzetekben, természetes módon minden gyermekünk bátran beszélhessen, játszhasson és kijátszhasson olyan érzelmeket, élményeket, amelyek érdeklik, foglalkoztatják, visszaigazolja a kisgyermek szorongásait és egyben feloldást és megoldást kínál. A mese – vers kezdeményezések a hét bármely napján, bármelyik napszakban kialakulhatnak spontán, indirekt és direkt módon, a mindennapos mesélés a kisgyermek mentális egészségének elengedhetetlen feltétele.

Feladat:

- A pedagógus törekedjen a multi- és interkulturális nevelés megvalósítására, a klasszikus és kortárs irodalmi művek alkalmazása mellett, a csoportösszetétel figyelembevételével, a mese, vers anyag megválasztásával;
- Tervezze meg a mesék, nép–klasszikus, kortárs alkotások anyaggyűjteményét;
- Az irodalmi nevelés anyagát úgy válassza ki, hogy az kapcsolódjon az óvodai élet többi területéhez, a gyerekek élményeihez, a párhuzamosan folyó egyéb tevékenységekhez, és a 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz;
- Biztosítsa a mese élményszerű befogadásához szükséges nyugodt feltételeket, mesélés, verselés feltételek megteremtésével segítse a gyermekek érzelmi intelligenciájának alakulását, önismeretük fejlődését;
- A pedagógus törekedjen az élőszavas mesemondás módszerének alklmazására;
- Alakítsa ki a mesélés szokásait, rítusait úgy, hogy a gyermekek a ráhangolódásra és a mesék befogadására alkalmassá váljanak;
- Az óvodapedagógus a személyiségével segítse elő a gyermek saját vers és mesealkotását, nyelvi, irodalmi kreativitását, képzelet – és fantáziavilág működését, amellyel elindítja a belső képalkotás folyamatát az élmény feldolgozásában;
- Nyújtson segítséget a szülőknek az igényes gyermekirodalom kiválasztásához;
- Gesztusaival, megfelelő hangsúlyozásával, ritmikus beszédével motiválja a gyerekeket az utánzásra (ezért ügyel a szavak pontos, tiszta ejtésére, szemléletes és képszerű előadásmódra), felkelti ismétlési kedvüket;
- Ezen a nevelési területen mutatkozó tehetségígéretek támogatása;

5.4. Ének, zene, népi játék, tánc

„Aki zenével indul az életben, bearanyozza minden későbbi tevékenységét,
az életnek olyan kincsét kapja ezzel, amely átsegíti sok bajon…"
Kodály Zoltán

A zenei anyanyelv az óvodás korú gyerekek legbensőbb megnyilvánulása, az érzelmek hordozója, a képzelet előidézője, a kreativitás megnyilvánulási lehetősége. Magába hordozza a környezet hangjainak megfigyelését, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok felkeltik a gyermekek zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát.
Az énekes népi játékok, és az igényesen válogatott magyar kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (az egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában. A zenei anyag többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint különböző – állami, egyházi, jeles – ünnepekhez fűződik - meghatározó szerepet tölt

be a nemzeti nevelésben, az élményalapú értékközvetítés eszközével, korosztályi sajátosságokra építve.
Az elérendő cél zenekedvelő gyerekek nevelése úgy, hogy minél több örömteli zenei élményhez juttatjuk őket, ezzel alapozzuk zenei anyanyelvüket. Az éneklés, zenélés, népi játékok, néptánc a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával. Az óvodapedagógus az ének – zenei kezdeményezést mindenkor a játékba integrálva, motiválással, megfelelő feltételek biztosításával alakítja.
Óvodáinkban alkalmazott programok közül kiemelkednek a „Veronika Zeneprojekt" - amely a zene, mozgás és kommunikáció integrált alkalmazásával segíti az óvodai nevelést, különösen az inkluzív szemlélet erősítését és a gyermekek kreatív önkifejezésének fejlesztését - illetve az „Így tedd rá!" program, amely a magyar népi játékok és tánc élményalapú beépítésével támogatja a mozgáskoordináció, ritmusérzék, szociális készségek és kulturális identitás fejlődését.

Feladat:

- A tudatos és spontán zenei élmények közvetítése során a gyermekek zene iránti érdeklődésének felkeltése, zenei ízlésének formálása, esztétikai fogékonyságuk, mozgáskultúrájuk fejlesztése, a zene értékes személyiségformáló hatásának kiaknázása;
- Az óvodapedagógus a zenei tevékenységi formákat változatos módszerekkel, a gyermek aktív részvételére támaszkodva szervezze meg;
- A gyermekek életkorának és egyéni képességeinek, meglévő ismereteinek, tapasztalatainak figyelembevételével válogatja a zenei és mozgásos anyagot, tervezi a fejlesztési célokat, feladatokat, biztosítsa a megfelelő légkört az énekes, táncos, népi játékokhoz;
- A magyar népi kultúra kincsein, a népszokások egyes elemein, az ünnepeinkhez kapcsolódó zenéken, dalokon keresztül a zenei anyanyelv megalapozása a zenei képességek, készségek, zenei kreativitás és alkotókészség, tér és formaérzék fejlesztése;
- Olyan zenei játékok megszervezése, melyek örömteli, közös élményekhez juttatják őket, ezzel formálódik közösségi érzésük, magatartásuk, alakul zenei alkotókészségük;
- Olyan mondóka és dalszöveg feldolgozása, mely segíti a beszéd fejlődését, szókincs bővülését, hagyományok ápolásával a magyarságtudat erősítését;
- Ezen a nevelési területen mutatkozó tehetségígéretek támogatása;

5.5. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

„Nincs két egyforma alkotás, mint ahogy nincs két egyforma ember sem, aki az alkotást létrehozza. Nem érdemes ezért összehasonlítani őket. Minden alkotás egyedi és megismételhetetlen, benne van az alkotó maga!"
(muveszhaz.com)

Az ábrázolás különböző fajtái, a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Az ábrázolás fejlesztésének alapja a látható világ "láttatása", megfigyelése. Sétákon, kirándulásokon és műalkotásokon keresztül választjuk ki mindazt, amit tágabb környezetünkben érdemesnek tartunk arra, hogy jobban megfigyeljük, rögzítsük, emlékezetünkbe vessük, vizuálisan birtokba vegyük. Mindezt sok mozgással és cselekvéssel, a vizuális észlelő funkciók együttműködésével valósítjuk meg.

Mivel a közvetlen érzékszervekkel történő megismerés kelti fel a gyermekben az alkotói kedvet, így céltudatosan fejlesztjük a gyermek esztétikai fogékonyságát.

Feladat:

- Lehetőségek biztosítása arra, hogy a gyermek maga fedezze fel a körülötte lévő világot, és meglévő, majd egyre bővülő ismeretei, tapasztalatai nyomán képessé váljon a térben létező világ síkban való ábrázolására, a környezetének esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására;
- Az ábrázolás, kézi munka anyagainak, eszközeinek, technikájának széleskörű megismertetése, felhasználása, gyakorlása, esztétikus környezet biztosítása, természetes, jó minőségű anyagok alkalmazása, mellyel spontán módon motiváljuk, cselekvésre – alkotásra ösztönzünk;
- Az ábrázoló tevékenységek, a gyermeki alkotó-alakító tevékenységek feltételeinek megteremtése, biztosítása az egész nap folyamán, a csoportszobában és a szabadban egyaránt. Élmények biztosítása, amelyet örömteli megvalósítás követ;
- Az óvodapedagógus helyezze előtérbe a természetes anyagok, termések felhasználását. Feladata az új megoldások keresése, a kreatív, környezettudatos gondolkodásra, fenntarthatóságra való nevelés.
- Ismertesse meg a gyermekeket a magyar népi kultúrával, hagyományainkkal, gyökereikkel;
- Törekedjen a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek felismerésére, tehetségígéretek támogatására.

5.6. Mindennapos mozgás

„A sport nem csak testnevelés, hanem a léleknek is az egyik legerőteljesebb nevelőeszköze!"
Szent – Györgyi Albert

Az egészséges életmód kialakításának szerves része, a gyermek legalapvetőbb szükséglete, természetes megnyilvánulási formája a mozgás, mely a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. A rendszeres, örömmel végzett, közösségben történő testmozgás hozzájárul a gyermek optimális személyiségfejlődéséhez, továbbá az egészséges életvitel kialakulásához.
Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató-és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása, a komplex mozgás beépül más tevékenységekbe, ezáltal hat a testi, lelki – értelmi fejlődésre, és megjelenik a gondozási és önkiszolgáló tevékenységekben is.
Az óvodai élet minden napján biztosított aktív szabad játék mellett hangsúlyosan jelennek meg az irányított mozgásos tevékenységek, amelyek játékos környezetben és játékba ágyazottan fejlesztik az alapvető mozgáskészségeket és a kapcsolódó fogalmi rendszert. A mindennapos irányított testmozgás részét képezhetik a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc), amelyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését. A mindennapos testmozgás az óvodai tornaszobában, a csoportszobában vagy a játszóudvaron is megszervezhető. A mozgásfejlesztésnél minden évszakban előtérbe helyezzük a szabad levegőn történő mozgást, az udvar adta ehetőségeket (futás, egyensúlyozás, mászókák, kerékpárok, rollerek, labdák,

egyéb sporteszközök használatát). A csoportszobai játékok során sok lehetőséget biztosítunk a finommotorika, a szem – kéz koordináció fejlesztésére, gyakorlására.
A sokoldalú mozgásfejlesztés érdekében a következő program csomagok elemeit alkalmazzuk:

- Veronika zeneprojekt;
- Mozgáskotta.

A tevékenység alapvető szervezeti keretei a következők:

- spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység,
- irányított, mindennapos mozgásfejlesztés,
- szervezett mozgásos tevékenység.

Feladat:

- A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás megszervezése, a pszichomotoros készségek és képességek, a természetes hely-, helyzetváltoztató és finommotoros készségek, valamint a mozgáskoordináció fejlesztésének érdekében;
- A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazásával a mozgásigény fenntartása, növelése, a szabad, spontán mozgások kielégítése, melyek kedvezően hatnak a kondicionális képességek, különösen az erő és az állóképesség fejlődésére;
- A gyermeki szervezet sokoldalú, arányos fejlesztésének biztosítása, azoknak a feltételeknek a megteremtése, amelyek elősegítik és növelik a szervezet teherbíró, ellenálló és alkalmazkodó képességét;
- Törekvés arra, hogy a spontán, szabad játék biztosítása egészítse ki az irányított mozgásos tevékenységeket, a komplex testmozgások épüljenek be az óvodai élet egyéb tevékenységeibe;
- Játékosság alapelvének érvényesítése;
- Mozgásanyag kiválasztásának elsődleges szempontja legyen: gyermekek közti fejlettségbeli eltérések, egyéni terhelhetőségek, életkori sajátosságokból adódó különbségek;
- Ezen a nevelési területen mutatkozó tehetségígéretek támogatása.

5.7. A külső világ tevékeny megismerése

„Gyerekként még tudtuk, hogy semmi sem jobb annál, mint a sárba toccsanni,
a hullámok közé csobbanni vagy bőrig ázni az esőben,
ezekben a pillanatokban voltunk – és még mindig felnőttként is lehetünk –
valódi, legjobb, legboldogabb és legbátrabb önmagunk!"
Sarah Ivens

Az alapprogram irányelvei a környezettudatos magatartás formálását helyezi előtérbe, kiemelve az egyén és a társadalom kapcsolatát. Ez a lehetőség leginkább a külső világmegismerése kapcsán jelentkezik, amely kölcsönhatásban van a többi nevelési tevékenységgel, komplexen jelenik meg.
A környezeti nevelés elsősorban a szokásokon, a környezettel való kapcsolattartás hétköznapi apró történésein keresztül érvényesül. Tudatos nevelő – tervezőmunka és irányítás mellett a gyermekek tapasztalataira, élményeire, érdeklődésére, kíváncsiságára támaszkodva nyújt új ismereteket.
Óvodáinkban a külső világ tevékeny megismerése komplex módon érvényesül. A gyermek megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a családi és tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét. A környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak,

ismereteknek is birtokába jut és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. A spontán helyzetek matematikai tapasztalatszerzésre való felhasználása mellett, alkalom nyílik a tevékenységekben való alkalmazás lehetőségeinek gazdagítására, problémahelyzetek teremtésére, a gyermekek egyéni fejlődésének nyomon követésére, a differenciált fejlesztésre.

Feladat:

- A fenntartható fejlődés érdekében a pedagógus helyezzen hangsúlyt fenntarthatósági szemléletformálásra, a környezettudatos magatartás alakítására - a környezettudatos, a környezetre figyelő, környezetbarát magatartás, gondolkodás megalapozására;
- Közvetlen tapasztalatszerzések (spontán és szervezett keretek között) megszervezése a természet – és környezetvédelemmel kapcsolatban;
- A környezetismeret témaköreinek megválasztása rendszerszemléletet tükröznek, egymásra épülnek, folyamatba ágyazottak, építenek a gyermekek témával kapcsolatos, más forrásból szerzett előzetes tudására;
- A játék során adódó spontán matematikai helyzetek alkalmával felmerülő, a minket körülvevő világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedeztetése, megtapasztaltatása;
- A gyermek önálló véleményalkotásának, döntési képességének elősegítése, fejlesztése, a kortárs kapcsolatokban és a szűkebb és tágabb környezet alakításában, környezettudatos magatartás megalapozása;
- Ezen a nevelési területen mutatkozó tehetségígéretek támogatása.

5.8. Munka jellegű tevékenységek

A munkára nevelés óvodai életünk egészében érvényesülő folyamat, mely áthatja gyermekeink mindennapi tevékenységeinek egészét. Mindennapi munkálkodásuk közben ismerkednek közvetlen és tágabb környezetükkel, az őket körülvevő tárgyi világról egyre pontosabb információk birtokába jutnak. Az önként vállalt feladatok, munkafolyamatok végzése során éli meg a gyermek a közösségi tevékenykedés örömét is, ami a szociális normák kialakulásához vezet.

Óvodásaink életében a következő munkaformák figyelhetők meg:

- Gyermekek saját személyével kapcsolatos munkák: testápolás, önkiszolgálás, étkezés, öltözködés, a környezet rendjének megőrzése;
- Alkalomszerű munkák, egyéni megbízatások;
- Közösségért végzett munkatevékenységek: naposi munka, felelősi munkák, növény- és állatgondozás, az óvoda, a csoport mindennapi életével kapcsolatos tevékenységek.

Feladat:

- Az óvodapedagógus integrálja a munkajellegű feladatokat, melyek átszövik a napirend teljes folyamatát, alakítsa az egyén és a közösség együttműködését, így segítve elő a szociális kompetenciák fejlődését;
- Biztosítsa a lehetőséget a gyermekek számára, hogy korukhoz és képességeikhez mért munkákat önállóan végezhessék,
- Biztosítsa a munka elvégzéséhez a megfelelő feltételeket – hely, idő, eszköz;
- Tartsa szem előtt a differenciálás elvét, így tervezze és szervezze a különböző munkatevékenységeket, alkalmazkodjon a speciális területek szükségleteihez;

- Mutasson példát a munkajellegű tevékenység folyamatában, vegye figyelembe az eltérő fejlődési ütemet, differenciált feladatadással segítse az e tevékenységi körben gyengébb fejlettségű, valamint kiemelkedő képességű gyermekeket;
- Olyan együttműködésekre adjon lehetőséget, amely természetes módon alakítja a gyerekek szociális magatartását, társas kapcsolatait, valamint szolgálja a cselekvő tanulást, megtanítja saját és mások munkájának elismerését;
- Ösztönözze a szülőket arra, hogy a gyermeknek otthon is legyen feladata, tartsák tiszteletben gyermekük munkáját, türelemmel segítsék annak elvégzését, és értékeljék pozitívan;
- Adjon lehetőséget a hátrányos helyzetű és sajátos nevelési igényű gyermekek számára is, hogy lehetőségeikhez és képességeikhez mérten bekapcsolódhassanak a közös munkatevékenységekbe.

6. Az óvodai élet megszervezése:

Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) kormányrendelet, valamint egyes köznevelési tárgyú kormányrendeletek módosításáról szóló 77/2025. (IV. 15.) kormányrendelet értelmében: A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt. Ez a kezdeményezés lehetőséget teremt számunkra a mélyebb elmélyülésre egyes témakörökben, a komplexebb tevékenységek megvalósítására, valamint a gyermekek figyelmének és kitartásának fejlesztésére, figyelembe véve az életkori sajátosságokat és a prevenciós szempontokat. Fontosnak tarjuk azonban, hogy ez a tevékenység rugalmasan, a gyermekek egyéni igényeit figyelembe véve valósuljon meg, megőrizve az óvodai élet sajátos, játékos és szeretetteljes légkörét.

6.1. Személyi feltételek

Pedagógiai programunk megvalósításához személyi feltételeink megfelelőek. Intézményünk valamennyi dolgozója rendelkezik a törvény által előírt munkakörének betöltéséhez szükséges iskolai végzettséggel. Pedagógusaink szakmailag felkészültek, rugalmasak, elfogadó, támogató attitűdjük mintát mutat a gyermekek számára. Az óvodapedagógusi tevékenység és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottaink összehangolt munkája biztosítja, hogy sikereket, eredményeket érjünk el a mindennapi óvodai nevelés folyamatában.

Hisszük és valljuk, hogy az óvodai nevelőmunkánk középpontjában a gyermek áll. Minden óvodapedagógus gyermek-centrikus, a gyermekek fejlődéséért tenni tudó és akaró szakember. Pedagógus közösségünket az jellemzi, hogy a mindennapok örömét biztosítani tudó, aktív, távlatokban is gondolkozó emberekből áll, ami biztosítéka a folyamatos alkotó légkörnek. Mindannyian nyitottak vagyunk az innovációk felé.

Nevelőmunkánk közvetlen segítői az óvoda nem pedagógus alkalmazottai, közülük is kiemelt fontosságúnak tartjuk a dajkák munkáját. Ők azok, akik közvetlenül partnerei az óvodapedagógusoknak, a pedagógiai munka segítői. Az óvodapedagógus és dajka kooperatív munkáját jellemezze a szoros együttműködés, naprakész információnyújtás, segítségadás és pedagógiai ismereteik folyamatos bővítése.

A Pedagógiai asszisztens az óvodapedagógusok munkájának segítője, velük együtt a rábízott gyermekcsoport életében tevékenyen részt vesz, a nevelő-oktató munkában használatos

eszközök; felszerelések készítésében, előkészítése, esetleg beszerzése segíti az óvodapedagógusokat.
Óvodánk esztétikus külső környezetéért, megfelelő műszaki állapotáért az udvaros – karbantartó felel.

6.2. Tárgyi feltételek

Pedagógiai Programunk megvalósításához a kötelező eszközjegyzékben felsorolt tárgyi eszközökkel rendelkezünk. A szakmai munka színvonalának szinten tartása és fejlesztése érdekében kiemelt figyelmet fordítunk és keressük a lehetőségeket arra, hogy intézményünk tárgyi feltételeit folyamatosan bővítsük. Fontos szempont számunkra, hogy az intézmény tárgyi eszközei megfeleljenek a gyermekek biztonságának, kényelmének, igazodjon változó testméreteikhez és biztosítsa egészségük megőrzését, tegye lehetővé mozgás és játékigényük kielégítését. Hasonlóan fontos számunkra, hogy az intézmény alkalmazotti közössége számára biztosított legyen az ideális munkakörnyezet.
Intézményünk óvodái rendelkeznek a pedagógiai program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel. Csoportszobáink, egyéb helyiségeink világosak, jól felszereltek, biztosítják gyermekeink egészségének megőrzését, személyiségük fejlődését. Lehetőséget teremtenek a munkatársaknak a megfelelő munkakörülményekre, a gyermekek komfortérzetének kielégítésére, valamint a szülők fogadására. Óvodaépületek helyiségeinek berendezése segíti a környezetbarát szemlélet, valamint az egészséges életmód megalapozását. Minden csoportszobának egyéni hangulata, arculata van. Udvaraink parkosítottak, részben füves, részben térkő burkolatúak. A gyermekek optimális mozgásfejlődése érdekében homokozók, mozgásfejlesztő játékok, kerékpárok állnak rendelkezésre. A tárgyi eszközök beszerzése folyamatosan történik, melyeket az intézmény óvodái pályázatokon nyert összegekből, illetve alapítványi és költségvetési forrásból finanszíroznak.

6.3. Szervezeti - és időkeretek

Óvodáink rugalmas napirenddel és heti renddel működnek, ami igazodik a gyermekek életkori sajátosságaihoz és szükségleteihez. A napirendben váltakoznak a játékos, mozgásos, tanulást segítő és pihenési tevékenységek, biztosítva a harmonikus fejlődést.

6.3.1. Csoportszerkezet

A 2019 – 2020-as nevelési évtől felmenő rendszerben mind a 12 csoport heterogén összetételűvé vált. A vegyes csoportok szervezésével elsődleges célunk az volt, hogy a még egy évig óvodában maradó tanköteles gyermekek ne kényszerüljenek óvodapedagógus- és csoportváltásra.

A csoport szerkezetének kialakításakor figyelembe vesszük:
- helyi adottságainkat;
- a testvérek egy csoportba kerülhetnek;
- zökkenő mentesebb a befogadás, egyszerre kevesebb gyerek érkezik, rövidebb időt vesz igénybe;
- a közös tevékenységek növelik a nagyok toleranciáját;
- az integrációt elősegítő csoportalakítás lehetőségeit;
- kisebbeket motiválja a nagyokkal alakuló játék lehetősége, öröme, átveszik azok tapasztalatát, gazdagodik nyelvi kifejezőkészségük, szókincsük;
- a már több éve óvodába járó gyerekek játékukban, szokásaikban megtartják a közösen létrehozott hagyományaikat, s ezeket továbbadják a fiatalabb korosztálynak;

- eredményesebb a mikro csoportos és egyéni foglalkozások, hiszen az eltérő korosztályok saját igényeik szerint vehetnek részt;
- a hátrányos helyzetű gyermekek arányos elosztását (szegregáció elkerülése);
- minden 3 éves gyermek felvételének biztosítását a gyermekek fejlődése érdekében;

A napirendet, a hetirendet, és a szokásrendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják. Óvodáinkban a csoportösszetételtől függetlenül mindenütt igyekszünk a folyamatosságot és a rugalmasságot biztosítani, megtalálva az egyes tevékenységek közötti helyes arányokat, kiemelve a játék kitüntetett szerepét.

6.3.2. Napirend

A jó napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi, amely igazodik a gyermekek motiváltságához, aktivitásához és a változó környezethez. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, a játék kitüntetett szerepe. A napi- és hetirendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki.

Legfőbb tevékenységek napirendünkben:
- szabad játék, és mindennapos mozgás (a leghosszabb időt kitöltő gyermeki tevékenység)
- tudatosan tervezett és szervezett tevékenységi formák,
- mindennapos levegőztetés,
- étkezés,
- pihenés,
- gondozással kapcsolatos feladatok.

6.3.3. Hetirend

Óvodapedagógus által szervezett és tervezett tevékenységi formák hetirendünkben, melyeket az óvodapedagógusok a csoport adottságai, lehetőségei alapján alakítják, szervezik:

- Verselés, mesélés,
- Ének, zene, énekes játék, gyermektánc
- Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka,
- Mindennapos Mozgás
- Külső világ tevékenység megismerése, matematikai tapasztalatszerzések.

6.3.4. Az óvodai nevelés tervezése

A pedagógiai program jogszabályi hátterében felsorolt törvényi, rendeleti szabályozások határozzák meg az intézmény **alapdokumentumait**, melyek a következők:

A pedagógiai munka tervezése, elemzése a gyermekek egyéni megfigyelései az egyénre szabott nevelési, fejlesztési eljárások folyamatos írásbeli munkát igényelnek, az óvodapedagógus tudatos, tervszerű tevékenységének elengedhetetlen feltétele. Segítik a folyamatok célirányos, célszerű egymásra épülését. A gyermekekhez való igazodást, a rugalmas alkalmazást egyénre szabottan. A gyermekcsoport nevelési tevékenységi programjának tervezése a gyermekek fejlődési üteméhez, igényeihez, spontán helyzetekhez igazodik, s benne a feladatok egymásra épülnek. A tervben az élethelyzetek, az aktuális feladatok irányítják a folyamatot. Ellenőrzését a nevelési év folyamán az óvodavezető végzi.

Intézményünk szakmai dokumentációs rendszerének felépítése:

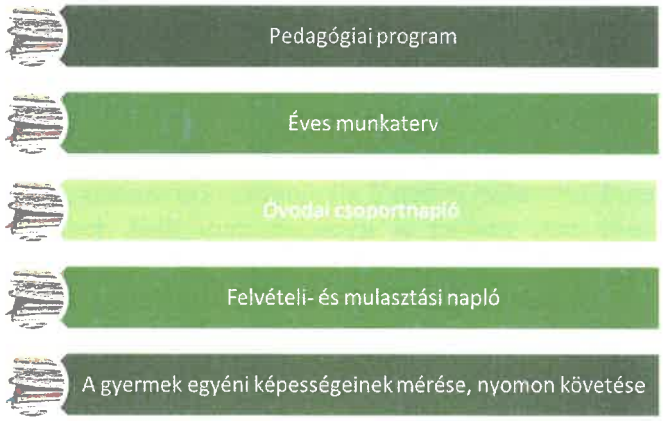

Az óvodapedagógus tervezési folyamatának tartalmi kritériuma, feladatai:

- Tudatos, logikus, áttekinthető tervezés, elfogadott, közös értékrend mentén
- Nevelésközpontúság, célok pontos megfogalmazása (ONOAP, PP)
- A dokumentumok pontos, naprakész szabályoknak megfelelő vezetése
- Pedagógiai módszertani alapelvek figyelembevétele, a nevelés, tanítás és a fejlesztés játékosan, játékon keresztül valósuljon meg

- Konkrét pedagógiai jellemzők, körülmények figyelembevétele
- Többoldalú tapasztalatszerzésre, differenciálásra törekvő tervezés
- Rugalmas, módosítható tervezés felmerülő igények szerint

Gyermekek egyéni képességeinek mérése, nyomon követése

Óvodánkban a gyermek fejlődésének nyomon követése az óvodába lépéskori nevelési évtől fontos szerepet játszik a harmonikus fejlődés támogatásában, a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki a kötelező dokumentumban az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében. A pedagógiai tevékenységek tervezése folyamatos értékelést és adaptációt igényel, hogy a gyermekek egyéni fejlődési üteméhez igazodva biztosítható legyen az iskolai sikeres átmenet.

Óvodánkban a gyermekek fejlődésének követése folyamatos, az óvodába lépéstől az óvodáskor végéig nyomon követhető. Figyelembe vesszük az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjában megfogalmazottakat, miszerint a gyermekek az óvodában saját ütemük szerint kell, hogy fejlődjenek. Tehát önmagukhoz mérten kell megvalósítani a fejlesztést, és mérni, értékelni a fejlődést.

A gyermek pontos megismeréséhez hozzátartozik a szülővel való kommunikáció, a gyermekről készült anamnézis /valamennyi előző orvosi, egyéb szakvélemény stb./ ismerete, valamint az óvodapedagógus saját diagnosztikus pedagógiai mérései. Minden mérési eredmény nyílt a szülők előtt, ezzel is elősegítjük a partneri együttműködést.

Gyermekeink fejlődésének nyomon követését a 2024-2025-ös nevelési évtől az oviKRÉTA adminisztrációs felületén elérhető „A gyermek fejlődésének nyomon követése" szempontrendszerével valósítjuk meg, adott esetben ezt a mérőrendszert a tanköteles korú gyermekek esetében rövid DIFER Programcsomaggal egészítjük ki.

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció a gyermek fejlődéséről folyamatosan vezetett dokumentum, amely tartalmazza a gyermek fejlettségi szintjét, fejlődésének ütemét, a differenciált nevelés irányát. A pedagógus a gyermek értelmi, lelki, szociális és testi fejlettségének mutatóit szempontok szerint tudja értékelni, hogy az életkorának megfelelően hogyan fejlődik, eléri-e az iskolakészültség kritériumait.
Gyermek óvodába lépésekor, optimális esetben a gyermek 3 éves kora körül felvételi anamnézist készítünk, majd a nevelési évben 2 alkalommal (november, április hónapokban) új értékelés felvételére kerül sor, melyet a gyermek fejlődését segítő megállapításokkal, intézkedésekkel egészítünk ki.
A mérést soron kívül is el lehet végezni, ha az óvodapedagógusok, a szülők, vagy a gyermekekkel foglalkozó szakember részéről probléma merül fel a gyermek fejlődése kapcsán.
A státuszvizsgálatok a gyermekorvos kérésének megfelelően az életév betöltésekor a szülő kíséretében és jelenlétében valósulnak meg.

6.4. Intézményünk szolgáltatásai

- **Logopédia**

Hároméves korban – ahogy a jogszabály is rendelkezik róla – óvodánkban a nyelvi fejlettség szűrése történik meg. Ekkor még artikulációs szűrésre nincsen szükség, mert az ebben az életkorban előforduló beszédhanghibák élettaninak tekinthetők. Ötéves korban kerül sor a

beszédartikuláció szűrésére, valamint annak megítélésére, hogy az írott nyelv (olvasás, írás) elsajátításához szükséges különféle képességek szintje megfelelő-e. Az így megtervezett, kivitelezett kétszintű szűréssel jobban biztosíthatjuk a korai felismerést, a célzott vizsgálatokat és a hatékony logopédiai ellátást. A fejlesztésre szoruló gyermekekkel órarend szerint, heti egy alkalommal a BMPSZ-Siklósi Tagintézménye szolgálatában álló logopédus foglalkozik. Ebben a fejlesztő tevékenységben kiemelten fontosnak tartjuk: a szülő szerepét és szoros együttműködését a logopédussal, mely elengedhetetlen feltétele a logopédiai munka sikerességének.

- **Utazó gyógypedagógus**

A sajátos nevelési igénnyel bíró gyermekek ellátása (speciális: látás-, hallás-, mozgássérült és autista) utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózat útján is biztosított, heti egy alkalommal. Az utazó gyógypedagógiai ellátás a Meixner Ildikó EGYMI Intézményegységének keretében működik. Az ellátás célja az integrált nevelés segítése, támogatása, az inkluzív pedagógiai gyakorlat kialakítása.

- **Gyógypedagógus**

A sajátos nevelési igénnyel bíró gyermekek fejlesztése az intézmény gyógypedagógusa által kerül ellátásra.

- **Gyermekvédelem**

A szociális hátrányok enyhítése és az esélyegyenlőség megteremtése minden nevelési évnek kiemelt feladata. A gyermekvédelem, a minden gyermekre kiterjedő gondoskodást, a gyermeki szükségletek és jogok maradéktalan érvényre juttatását, a gyermekek problémáinak megelőzését, felismerését és kezelését szolgálja. Feladat: az érintett gyermekek eseteinek feldolgozása, gondok orvoslása a helyi gyermekvédelemben érintett társszervekkel, azok szakembereivel (Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat…) Az igazgató, a gyermekvédelmi felelős és az óvodapedagógusok kapcsolattartási lehetőségei:

- Jegyző
- Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat
- Védőnő
- Gyámhivatal
- Baranya Megyei Pedagógiai Szakszolgálat
- Háziorvos
- Vöröskereszt
- Rendőrség

7. Az óvoda kapcsolatai

Napjainkban egyre erőteljesebb hangsúlyt kap a köznevelési intézmények szerteágazó, ugyanakkor minőségi kapcsolatainak fontossága, eredményessége. Az óvodák eredményes működése elképzelhetetlen az őket körülvevő, velük kapcsolatban álló partnereinek folyamatos visszajelzése, napi kapcsolatai nélkül. A kapcsolatok megfelelő ápolása, folyamatos fenntartása szükséges ahhoz, hogy az intézmény releváns, korrekt képet kapjon a szakmai munkájáról. Az óvoda által és a családokkal közösen szervezett események, ünnepek családias hangulat kialakításával – a felnőttel és a gyermekek közös tevékenységével is – kifejezik az örömteli érzelmi állapotot. A kapcsolattartás kötelező elemeit rendelet írja elő, azonban a részletek kimunkálása az óvoda hatáskörébe tartozik. A kapcsolattartás formái, módszerei

alkalmazkodnak a feladatokhoz és az egyéni szükségletekhez. Az intézményi kapcsolatokat két nagy körbe sorolhatók:

- külső/közvetett partnerek azok az intézmények, csoportok, amelyekkel a kapcsolat többnyire folyamatos, alkalomszerű
- belső / közvetlen partnereket azok alkotják, amelyekkel az óvoda szoros napi kapcsolatban van.

Külső – és belső kapcsolataink tartalmát, a kapcsolattartás formáit az intézményi SZMSZ részletesen szabályozza. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükségletekhez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező. A korrekt, partneri kapcsolat és körültekintő együttműködés formáit megszervezzük annak érdekében, hogy az információáramlás óvoda és partnerei között elősegítse a tájékozódást, a szemléletformálást, a problémaérzékenységet.

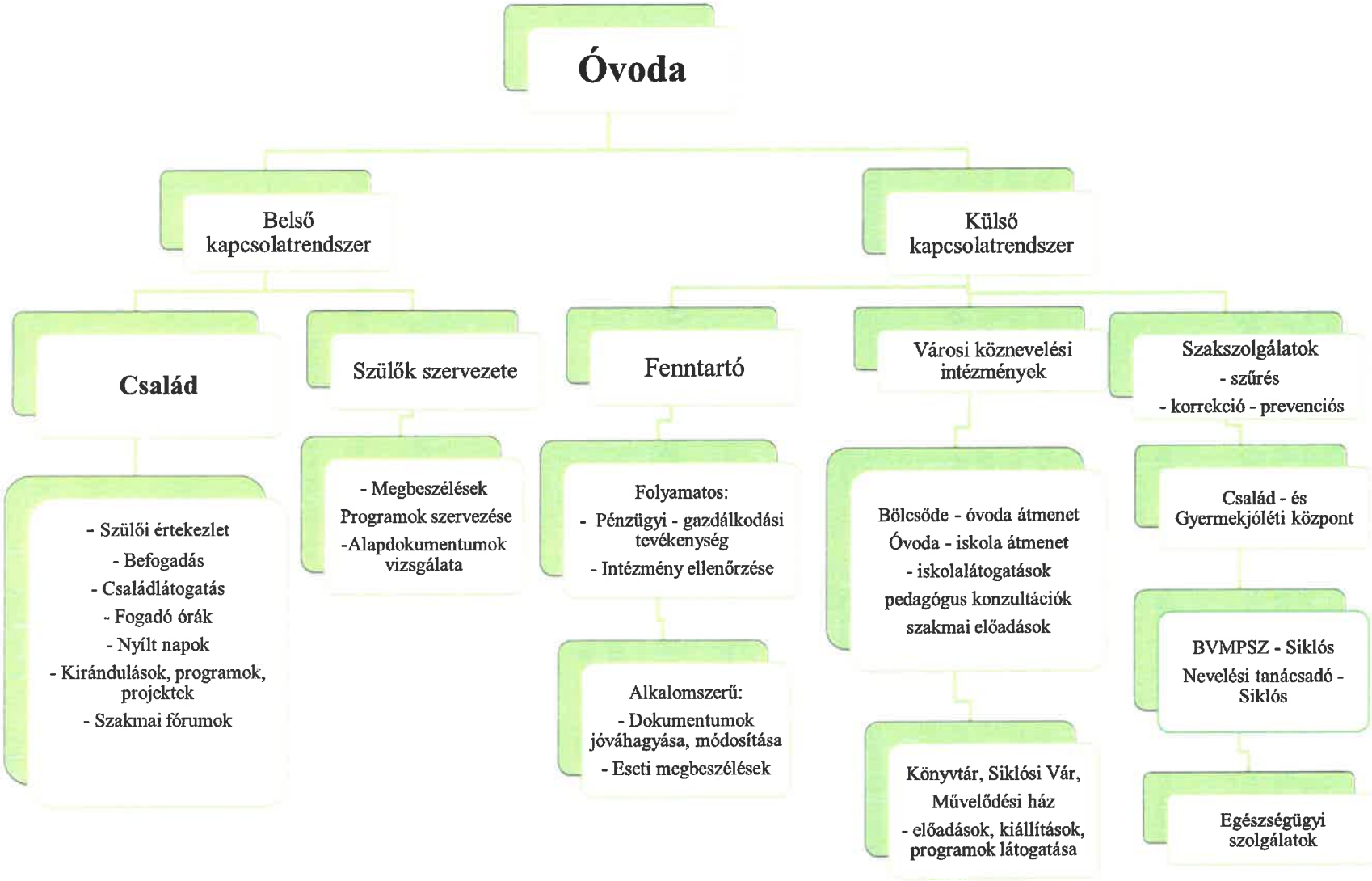
Óvoda
Belső kapcsolatrendszer
Külső kapcsolatrendszer
Család
- Szülői értekezlet
- Befogadás
- Családlátogatás
- Fogadó órák
- Nyílt napok
- Kirándulások, programok, projektek
- Szakmai fórumok
Szülők szervezete
- Megbeszélések
Programok szervezése
-Alapdokumentumok vizsgálata
Fenntartó
Folyamatos:
- Pénzügyi - gazdálkodási tevékenység
- Intézmény ellenőrzése
Alkalomszerű:
- Dokumentumok jóváhagyása, módosítása
- Eseti megbeszélések
Városi köznevelési intézmények
Bölcsőde - óvoda átmenet
Óvoda - iskola átmenet
- iskolalátogatások
pedagógus konzultációk
szakmai előadások
Könyvtár, Siklósi Vár, Művelődési ház
- előadások, kiállítások, programok látogatása
Szakszolgálatok
- szűrés
- korrekció - prevenciós
Család - és Gyermekjóléti központ
BVMPSZ - Siklós
Nevelési tanácsadó - Siklós
Egészségügyi szolgálatok

8. Az óvodák pedagógiai sajátosságai

A pedagógiai program első részében azok az elvek, célok és feladatok fogalmazódnak meg, melyek mindkét intézményünkre igaz, alapvető feltétele a mindennapi nevelőmunkának. A következőkben a tagóvodák azon sajátosságait jelenítjük meg, melyek csak és kizárólag az adott intézményre vonatkoznak.

8.1. Siklósi Óvoda és Bölcsőde Székhelyóvoda

8.1.1. Az óvodai élet megszervezésének elvei

8.1.1.1. Személyi feltételek

Óvodánkban 26 fő dolgozó gondoskodik a ránk bízott gyermekekről és biztosítja az intézmény folyamatos és zavartalan működését. A gyermekekkel a nyitva tartás teljes időtartama alatt óvodapedagógus foglalkozik. Az óvodapedagógusok váltott 2 heti- illetve havi és a dajkák lépcsőzetes munkaidő beosztásban dolgoznak. Minden csoportban biztosított a törvény által meghatározott átfedési idő.

Munkatársi és nevelőtestületi közösségünkre jellemző pedagógiai magatartásunk:

- családias légkör, szakmai együttműködés, elkötelezettség a közösség felé;
- elfogadó pedagógiai magatartás;
- gyermekszeretet, gyermekismeret, megismerésre törekvés;
- rugalmasság
- innováció, fejlődésre, változásra törekvés.

A felsőfokú és főiskolát végzett óvodapedagógusok száma 16 fő:

- 1 fő főigazgató
- 14 fő óvodapedagógus.
- 1 fő gyógypedagógus

A nevelőmunkát közvetlenül segítő alkalmazottak száma 9 fő:

- 7 fő dajka,
- 2 fő pedagógiai asszisztens.

Az intézményvezető adminisztratív, ügyviteli munkáját (személyzeti, munkaügy) 1 fő óvodatitkár segíti.

1 fő karbantartó, aki mind a két feladatellátási helyen az aktuális feladatokat ellátja.

Szakképzettség szerinti megosztás, egyéb végzettségekkel:

- 4 fő szakvizsgázott vezető óvodapedagógus
- 1 fő tanító
- 1 fő mentorpedagógus
- 1 fő felsőfokú gyógypedagógiai asszisztens
- 1 fő gyógytestnevelő
- 1 fő szaktanácsadó
- 1 fő minősítési és tanfelügyeleti szakértő

Óvodáink szakmai munkaközösségének munkája – a tanügyi ellenőrzés tevékenységeinek előkészítése, dokumentumainak megszerkesztése, összerendezése, intézményi stratégiai dokumentumok felülvizsgálata, módosítása, az újonnan érkező kollégák szakmai támogatása, szakmai gyakorlat megújítása. További munkaközösségek szerveződnek minden évben az

aktuális feladatoknak megfelelő témák feldolgozásával, melyek produktumai a nevelőtestület mindennapi szakmai munkáját nagyban segítik. A munkaközösségek számát mindig az elvégzendő aktuális feladatoktól tesszük függővé.

8.1.1.2. Tárgyi feltételek

Óvodánk 2 részből álló épületegység. Az óvoda épületét a nevelési-fejlesztési feladatok megvalósításának figyelembevételével esztétikusan rendezzük be. A több funkciót betöltő csoportszobát alkalmassá tesszük a szabad játékra, tevékenységek végzésére, étkezésre, alvásra és pihenésre.
Arra törekszünk, hogy minél otthonosabb, barátságosabb, élményekben gazdagabb óvodai légkört alakítsunk ki, ahová a szülők szívesen hozzák a gyermekeiket és ahol ők jól érzik magukat. Különösen gondot fordítottunk arra, hogy olyan pedagógiai eszközöket szerezzünk be, melyek kiválóan alkalmasak a tevékenykedtető, differenciált, egyéni fejlesztésekre.
Az udvaron homokozók, ügyességet és mozgást fejlesztő játékok biztosítják a szabadtéri tevékenység lehetőségét. Udvarunk adottsága: megfelelő füves és térköves rész váltja egymást. Ideális környezetben helyezkedik el, ami megfelelő nevelési tér a gyermekek számára.
A csoportok tárgyi felszereltsége a sikeres pályázatok által és a szülői támogatással kedvezően alakult. A csoportokban megtalálhatók az alapvető építő és konstrukciós játékkészletek, speciális fejlesztő eszközök. Csoportszobáink a kreatív óvodapedagógusoknak köszönhetően esztétikusak.
Tornaterem hiányában arra törekedtünk, hogy az udvarra és a csoportszobába is használható olyan mozgásfejlesztő eszközök álljanak rendelkezésre, amelyekkel ezt kompenzálni tudjuk. Így biztosítunk a gyermekeknek minél több lehetőséget a nagymozgások kielégítésére.
Gyermekeink étkeztetését vállalkozó által üzemeltetett tálalókonyha biztosítja.
Tárgyi – dologi felszereltségünkön csak úgy tudunk javítani, ha továbbra is élünk a pályázatok nyújtotta lehetőségekkel, keressük és kérjük támogatóink, szponzoraink és a szülők anyagi és egyéb segítségét.
Alapítványunk 2004 óta támogatja nevelőmunkánk színvonalas végzéséhez szükséges eszközbeszerzéseket. Az alapítvány keretei között több sikeres pályázaton vagyunk túl, s a személyi jövedelemadó 1%-nak bevétele óvodánk eszközparkját gazdagítja.

8.1.1.3. Napirend, hetirend

Óvodánk napirendjét, a körülményeinket és a lehetőségeinket mérlegelve alakítottuk, formáltuk, mely lehetőséget biztosít előre tudatosan tervezett és nem tervezett, alkalomszerű, a gyermekek személyiségfejlődését szolgáló tevékenységek, események, programok beépítésére.

Napirendünkben a nevelő – fejlesztő tevékenységek, az étkezések folyamatosak, mindezek kezdő időpontját határoztuk meg, biztosított a délutáni pihenés után a folyamatos ébredés is. Figyelembe vesszük Gyermekeink egyéni fejlettségének aktuális állapotát, egyéni szükségleteit vesszük figyelembe akkor, mikor a különböző tevékenységformákat tervezzük, szervezzük.

Legfontosabb feladatunknak tartjuk, a szabad játék biztosítását, melyben a gyerekek maguk választhatják meg játékuk tartalmát, témáját, eszközeit. Tudatosan tervezzük a differenciált tevékenykedés feltételrendszerét, a fejlesztőtevékenységek témáját, tartalmát.

Tevékenység	Tevékenység megszervezése
6.30 órától 11.30 óráig	Személyes percek Szabadjáték Játékba integrált egyéni és mikro csoportos tevékenységek Gondozási és teendők Folyamatos tízórai Kezdeményezések, foglalkozások a csoportszobában vagy a szabadban Mindennapos mozgás: séta, futás, mozgásos játékok
11 óra 30 perctől 14 óra 30 percig	Készülődés az ebédhez, naposi teendők ellátása Ebéd Testápolási teendők, készülődés a pihenésre Pihenés
14 óra 30 perctől 15.30 óráig	Folyamatos felkelés Testápolási teendők Uzsonna
15.30 órától 16.30 óráig	Játék a csoportszobában vagy a szabadban

A rugalmas napirend lehetővé teszi, hogy gyermekeink a különböző tevékenységeket egyéni tempójuk, teljesítőképességük, igényük szerint végezzék. Nem kell várakozniuk, nem kell sietniük. A gyermekek dönthetik el (egy időegységen belül), hogy mikor kezdenek el, vagy fejeznek be egy tevékenységet.

A tanulási folyamat szervesen illeszkedik a nevelési folyamatba. **Szervezeti formái:**

- Szabadon választható tevékenységek
- Önálló, és irányított tapasztalatszerzés
- Komplex foglalkozások rendszere
- Mikro csoportos foglalkoztatási forma
- Kötetlen és kötött kezdeményezések és foglalkozások
- Egyéni fejlesztés

A komplex foglalkozásoknak nincs előre meghatározott időpontja, a délelőtti időszakban bármikor megvalósíthatók.

Hetirend

Az állandó tevékenységek rendszere

	Kötetlen mindennapi tevékenységek	Kötetlen szervezett, tervezett tevékenységek	Kötelező tevékenységek
Hétfő	Játék, mozgás-levegőzés, verselés-mesélés, ének, zene, énekes játék, gyerektánc, rajzolás, festés, mintázás, kézi munka, munka jellegű tevékenység	Játék Verselés, mesélés Ének, zene, énekes játék gyermektánc	Mozgás csoport szoba / udvar
Kedd	Játék, mozgás-levegőzés, verselés-mesélés, ének, zene, énekes játék, gyerektánc, rajzolás, festés, mintázás, kézi munka, munka jellegű tevékenység	Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka Mozgás A külső világ tevékeny megismerése (természeti-emberi-tárgyi környezet, formai, mennyiségi, téri viszonyok) Munka jellegű tevékenységek Tevékenységben megvalósuló tanulás	
Szerda	Játék, mozgás-levegőzés, verselés-mesélés, ének, zene, énekes játék, gyerektánc, rajzolás, festés, mintázás, kézi munka, munka jellegű tevékenység		
Csütörtök	Játék, mozgás-levegőzés, verselés-mesélés, ének, zene, énekes játék, gyerektánc, rajzolás, festés,		

	mintázás, kézi munka, munka jellegű tevékenység
Péntek	Játék, mozgás-levegőzés, verselés-mesélés, ének, zene, énekes játék, gyerektánc, rajzolás, festés, mintázás, kézi munka, munka jellegű tevékenység

8.1.1.4. Csoportszervezési elvek

A helyi adottságok, az óvodapedagógusok attitűdje, az óvodánkba jelentkező gyermekek összetétele mellett, a szülők igényei határozzák meg, hogyan szervezzük meg csoportjainkat. A 2019/2020-as nevelési évben felmenő rendszerben heterogén csoportok kialakítására került sor, melyeket a törvénymódosítások és a pedagógusok belső igénye indokolt. A csoportok létszámának meghatározása során igyekszünk odafigyelni a nemek és a korosztályok egészséges arányának kialakítására, továbbá a szülői igények szakmailag mérlegelt kielégítésére.
A vegyes életkorú csoportok irányítása az óvodapedagógustól fokozott empátiás készséget igényel, egyszerre kell 2,5 -7 éves gyermekek érzelemvilágába beleélnie magát. A vegyes életkorú csoport központi kérdése a csoport légkör és a gyerekek közötti együttműködés kialakítása az óvodapedagógusok fontos feladata. Ennek alapja, hogy a gyermekeket a csoportban azonos jogok és kötelességek illessék meg.

8.1.1.5. Nevelésünk dokumentumai

A pedagógiai munka tervezése, elemzése a gyermekek egyéni megfigyelései az egyénre szabott nevelési, fejlesztési eljárások folyamatos, tudatos írásbeli munkát igényelnek óvodapedagógusainktól.

Óvodánkban elektronikus formában történő óvodai csoportnaplót vezetünk (oviKRÉTA). Az elektronikus kitöltés átláthatóbbá, olvashatóbbá, esztétikusabbá, használhatóbbá teszi a dokumentumot. Az óvodai csoportnapló az óvoda pedagógiai programja alapján a nevelőmunka tervezésének dokumentálására szolgál, mely kötelező tartalmi elemeit az óvodák működéséről szóló kormányrendelet megköti.
Az oviKRÉTA lehetővé teszi az óvodapedagógusok számára a napi események, jelenlétek, tevékenységek, projektek és gyermekenkénti megfigyelések pontos és gyors rögzítését. Segítségével átláthatóvá válik a pedagógiai munka dokumentációja, egyszerűbb a jogszabályoknak megfelelő adminisztráció, és lehetőség nyílik a szülők felé is naprakész, részletes tájékoztatásra a gyermek óvodai életéről.

8.1.1.6. Intézményünk szolgáltatásai

- **Népi gyermekjátékok, néptánc, Így tedd rá!" módszertani programból kiemelt elemekkel**

A néptánc az óvodában a gyermekjátékokban előforduló egyszerű táncos mozgásokat jelenti. Az „Így tedd rá!" Néptánc módszertanon alapuló komplex személyiség és mozgásfejlesztés. A népi gyermekjátékok, népi kör – és mozgásos játékok ereje a játék élvezetében, örömében rejlik, miközben mozgásra, játékra, táncra, dalra, hagyományainkra tanít, melyekkel az összes kompetenciaterület fejleszthető. Szeretnénk minél több kisgyermeknek átadni a népi játékok, dal, tánc, mozgás szeretetét, a közösjáték örömét. Ezért óvodánkban heti rendszerességgel teszünk a játékban, táncban, dalban, gazdag mindennapokért!

- **Ovi – foci**

Óvodánk évekkel ezelőtt csatlakozott az MLSZ utánpótlás-nevelési programjához, a Bozsik-programhoz. Célunk, hogy rendszeres mozgáshoz szoktassuk óvodásainkat, valamint kiszűrjük a tehetséges gyermekeket. Ezen program keretében az óvodásaink (5-6-7 éves fiúk és lányok) nem csak a foci, hanem számos egyéb labdajáték (kosárlabda, kézilabda, röplabda stb.) alapjait is elsajátíthatják. Az érdeklődő gyermekek heti rendszerességgel vehetnek részt a játékos, mozgásos sportfoglalkozáson.

8.1.1.7. Óvodánk hagyományai

Megnevezés	Tartalom	Idő
Születés- és névnapi köszöntés	Csoportokra jellemző hagyományok ápolása, közös vendéglátás, köszöntő énekek, versek, ajándékozás	
Tök hét,	Egészségtudatos magatartás formálására nyílik lehetőség,	Október
Őszi est	zöldségek – gyümölcsök tematikus, projektszerű feldolgozásával. Tematikus hét zárása, óvodánk dolgozóinak előadása.	
Mikulás	Mikulás látogatása a csoportokban, udvaron	December
Adventi vásár	Ünnepre való készülődés, ráhangolódás - kézműves tevékenységekkel	December
Karácsony	Csoportok hagyományos ünnepe	December
Egészség projekt	Testi, lelki egészségvédelemre épülő projekt – óvodánk minden csoportjában	Január
Farsang	Farsangi hagyományok ápolása csoportszinten	Február
Tél – űzés, téltemetés	Farsangi hagyományok ápolása óvoda szinten	Február

Tavaszi óvoda-nyitogató	Csoportok bemutatása, szülőkkel való kapcsolat ápolása	Április
Húsvét	Húsvéti hagyományok ápolása csoportszinten	Március/április
Anyák napja	Anya – gyermek kapcsolat erősítése, lelki ráhangolódás	Május
Gyermeknap, gyermekhét, családi nap	Programsorozatok: kirándulások, színházi előadások, kézműves programok, sportnap…	Május
Ballagás, évzáró	Iskolába menő gyermekek búcsúztatása – csoportokra jellemző hagyományokkal, kirándulás a szülőkkel.	Május/június

8.1.2. A nevelőtestület által szükségesnek tartott további elveink

2018. nyarán megjelent kormányrendelet, mely egy új pedagóguskompetenciát vezetett be: a környezeti nevelésben mutatott jártasság, a fenntarthatóság értékrendjének hiteles képviselete és a környezettudatossághoz kapcsolódó attitűdök átadásának módja", arra az elhatározásra jutatta nevelőtestületünket, hogy újszerű tanulásszervezési módok bevezetésével, alkalmazásával a 2019 – 2020-as nevelési évtől az egészségmegőrzést, a mozgást, az egészségtudatos életmódot, a mentális egészségvédelmet kiemelten kezeljük óvodánkban. Értékeink az egészséges életmódra nevelés, a külső világ tevékeny megismerésére nevelés, azok programjainak, hagyományainak ápolása, fejlesztése. A gyermekek egészség - és környezettudatos magatartásának megalapozása.

Mit jelent az egészséges és környezettudatos életmód?

„tiszta levegőt, italnak vizet, ételnek nyerset, a testnek mozgást, a léleknek nyugalmat!"

Az óvodánkba járó gyermekeink egészség – és környezettudatos nevelése a családi nevelés mellett, az intézményi neveléssel a mi felelősségünkké vált. Egyre többen vagyunk, akik számára fontos a környezet védelme, de legalább ilyen fontos belső környezetünk, testünk, lelki állapotunk megóvása. Megváltozott világunkban a mai gyermekek a közvetlen természeti és társadalmi környezetüket kevésbé ismerik, információik, tapasztalataik infokommunikációs csatornákból származnak. Az infokommunikációs eszközök fejlődése hatással van az élet fontosabb területeire, így az egészségre, az értelmi, érzelmi, mozgásos – és kommunikációs készségekre egyaránt.
A gyermekek gondolkodásának, felfogásának megalapozása, rajtuk keresztül a szülők szemléletmódjának, hozzáállásának, elkötelezettségének alakítása fontos feladatunk. Ennek érdekében nevelőtestületünknek kiemelkedően fontos az egészség – és környezettudatos magatartás formálása, játékos feladatokkal, óvónő által kezdeményezett tanulási szituációkkal, becsalogatjuk a gyermeket környezet – és egészségtudatosság világába.

Segítséget adunk ahhoz, hogy az óvodások nevelésekor a szokásrendszer és az életvitel kialakításakor a környezettel és egészséggel kapcsolatos szempontok kellő súllyal szerepeljenek. Fontosnak tartjuk, hogy a gyakorlati megvalósításnak kiemelkedő szerepe legyen. Úgy gondoljuk, hogy szükséges ösztönözni, támogatni az óvodások élményszerű tapasztalatszerzését természeti, társadalmi környezetünkről és az egészségfejlesztés

témakörében, (kirándulások nemzeti parkba, bemutatóhelyekre, múzeumokba, állatkertbe, természetséták arborétumokba, közeli parkokba, kapcsolattartás fogorvossal, védőnővel, egészséges étkezési szokások elsajátítása), amelyek elősegítik a környezetre figyelő magatartásforma megalapozását.

A környezet – és egészségtudatos magatartás kialakításának fő színtere az óvodában, a külső világ tevékeny megismerése, mint tevékenységforma. Ez olyan nevelési folyamatot jelent, mely valamennyi nevelési területre kiterjed, azokkal kölcsönhatásban van. Komplex tapasztalatszerzés, mely egységben mutatja, érzékelteti azt, ami a valóságban is egységesen érzékelhető. A környezet megismerése nem korlátozódik csak a környezeti foglalkozásokra és a tervszerű, tudatos kezdeményezésekre, hanem átfogja az egész óvodai életet. Benne van a spontán játékban, az önkiszolgáló tevékenységben, az udvari élet pillanataiban, a beszélgetésekben, megfigyelő sétákban, kirándulásokban.

A környezet – és egészségtudatos nevelésünk feladatai:

- Szemléletformálás, közvetlen mintaadás és a gyermekek számára közvetlen gyakorlási lehetőség biztosítása –
  - ✓ tanulják meg a szelektív hulladékgyűjtés szabályainak, újrahasznosítható anyagok felhasználását;
  - ✓ minden dolgozónk mutasson jó példát az energia ésszerű felhasználására;
  - ✓ egészséges táplálkozási szokások alakítása, élet – és gondolkodásmód formálása, egészség különböző dimenzióinak tudatosítása (testi, lelki egészség, emocionális egészség, szociális egészség);
  - ✓ mozgásaktivitás növelése;
  - ✓ változatos tevékenységeken keresztül ismerjék meg a gyermekek, és tanulják meg tisztelni a környező élő és élettelen világot, szűkebb és tágabb lakóhelye értékeit, hagyományait;
  - ✓ kirándulások, túrák során tanulják meg a természetben való helyes viselkedést, természeti értékek védelmét, felelősen, szeretettel bánnak az állatokkal;
- A természeti és társadalmi környezet témaköreivel valamennyi korcsoport ismerkedjen meg, életkortól függően. Támaszkodunk a gyermekek családból hozott ismereteire, a családi kirándulások, nyaralások élményeire is;
- Környezet – és egészségtudatos nevelésünk épüljön a helyi szokásokra és hagyományokra, valamint jeles – és világnapokra, jeles zöld napok megünneplésére tapasztalattal, élményekkel;
- Szemléltetésben haladjunk a közvetlen környezetben való megfigyeléstől a képi ábrázoláson való megfigyeltetés felé, biztosítsunk sokszínű, érdekes, izgalmas tevékenységrendszert;
- A megismerési, tapasztalatszerzési, képességfejlesztési, gyakorlási folyamatok során minden pedagógus alkalmazza a fokozatosság és a differenciálás elvét;
- Közvetlen és folyamatos kapcsolattartás azon partnereinkkel, akik az óvodai egészségnevelést – és egészségfejlesztést segítik, valamint a természet – és társadalomtudományos ismereteket bővítik;
- Kiemelt nevelési feladataink: A gyermekek cselekvő aktivitására épített tapasztalatszerzés, fejlesztés, tehetséggondozás, különös hangsúlyt fektetve a környező

világ tevékeny megismerésére, a tudatos egészségmegőrzésre, környezettudatos magatartás kialakítására, és a zenei nevelésre.

A környezet – és egészségtudatos nevelésünket támogató világnapok, melyek színesíthetik a mindennapi gyakorlati munkánkat, előtérbe helyezve a környezettudatos magatartás alakítását:

Megnevezés	Tartalom	Idő
Autómentes világnap	Különböző tartalommal, témával töltjük meg az adott világnapot – a nevelési év aktualitásainak megfelelően csoport - illetve óvoda szinten.	Szeptember 22
Népmese napja		Szeptember 30
Idősek világnapja		Október 1.
Állatok világnapja		Október 4.
Kézmosás világnapja		Október 15.
Földünkért világnap		Október 21.
Gyaloglók világnapja		Október 2.
Energiatakarékossági világnap		Március 6.
Víz világnapja		Március 22.
Föld napja		Április 22.
Madarak és fák napja		Május 10.
Környezetvédelmi világnap		Június 5.

A környezet – és egészségtudatos nevelésünket támogató módszerek, programok:

A test-lélek-szellem hármas egységének fejlesztését tartjuk feladatunknak. Ugyanolyan fontosnak tartjuk a fizikum fejlesztését, edzését, egészségben tartását, mint a lélek simogatását a különböző művészeti ágakkal, művekkel. A mindennapi nevelőmunkánkat a pedagógusok által megismert különböző módszerek, programok elemeinek beépítésével segítjük, színesítjük.

- **Mozgáskotta módszer:**

Egy komplex mozgás- és személyiségfejlesztő rendszer. Nagyban segíti a gyermek eltérő adottságaiból és fejlődési üteméből adódó, elsősorban pszichológiai jellegű és mozgásos hátrányokat. A természetes mozgásfejlődés aprólékosan lebontott elemeiből összeállított tervszerű program magát a személyiséget teszi alkalmassá arra, hogy a gyermek a mozgásos megnyilvánulásait motiváltan, összerendezettebben és eredményesebben hajtsa végre. Ezen módszer elemeit csoportjaink a mozgásfejlesztés folyamatába építik be.

- **Veronika zeneprojekt:**

A gyermekek testi, szellemi, érzelmi és szociális fejlesztését segíti a közös mozgás, zene, illetve tánc segítségével, melyek napi szinten minden óvodai tevékenységi területen megjelenhetnek. Ebbe a módszerbe óvodánk pedagógusai belevihetik egyéni improvizációs és kreatív elképzeléseiket, mindeközben a mozgás és zene kapja a főszerepet. A célzott zenés, játékos

kezdeményezések interaktívan hatnak a gyermekek személyiségének fejlődésére, miközben az együttjátszás és kapcsolatteremtés örömében felszabadul a gyermek.

- **Tevékenységközpontú óvodai szemlélet:**

Közel áll pedagógusaink szemléletéhez, hiszen tudatosan és tervszerűen alkalmazzuk az óvodai nevelés minden területén a gyermeki személyiség kibontakoztatására, az egyéni képességfejlesztés feltételeinek biztosítására, az egészséges életvitel és mentálhigiénés szemlélet megalapozására, a természet szeretetére – védelmére nevelésre, hagyományok ápolására, múltunk örökségeinek megőrzésére.

- **Projektmódszer:**

A módszer lényege, hogy középpontba helyezi a gyerek saját tapasztalatát, cselekvő aktivitását. Valós problémákra keresi a valós megoldásokat, és előtérbe teszi a sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalást. Projektek megvalósulhatnak: különböző témák feldolgozásakor, esztétikai élmény átélésekor, tevékenységek, ismeretek elsajátításakor, problémák megoldásakor. A projektszerű tevékenységszervezés alkalmazása óvodánkban ajánlott módszer – éves munkatervben meghatározott 1-2 alkalmas kötelezettséggel. Vannak olyan csoportjaink, akik az egész éves nevelési – fejlesztési céljaikat, feladataikat, terveiket ennek a módszernek az elemeire építik, kihasználják a benne rejlő tervszerűséget és spontaneitást.

- **Kompetencia program:**

A kompetencia program az óvodai nevelés programjának tartalmi, módszertani fejlesztése céljából került kidolgozásra. A programcsomag tématervei óvodapedagógusaink számára ajánlások, alkalmazásának módszereit, eszközeit, helyét a pedagógus határozza meg, készíti elő a csoport szokásainak, lehetőségeinek figyelembevételével.

- **Boldogságóra program:**

A teljes Boldogságóra program 10 egymásra épülő témából áll, amelyek fokról fokra ismertetik meg a gyerekekkel a boldogság különböző összetevőit, feltételeit. A program kiemelt küldetése, hogy a pozitív pszichológia eredményeire építve, élménypedagógiai módszertannal megtámogatva adjon ötleteket és módszertani segítséget a boldogságra való képesség fejlesztéséhez az óvodás korosztály számára. A program a tanév minden hónapjában olyan témát jár körül, mely segíti és támogatja a gyerekeket a hétköznapi problémákkal való megküzdésben, és a folyamatos önismereti fejlesztéssel és boldogságérzetet fokozó technikák bemutatásával személyes, lelki egészségüket is tápláló kompetenciáikat fejleszti.
Célunk a program bevezetésével, olyan optimista, magabiztos és kitartó óvodások nevelése, akik megoldandó feladatként kezelik a mindennapi kihívásokat, észreveszik az élet szépségeit, az örömteli pillanatokat, és boldog, határozott, pozitív énképpel rendelkező iskolássá, majd felnőtté válnak.

- **Biztonságos óvoda program:**

A program célja a gyermekeket érintő legfontosabb közlekedésbiztonsági ismeretátadás támogatása, valamint az óvodai nevelési programba integrálható gyalogos – és közúti közlekedésbiztonsági módszertan és oktatási segédletek megismertetése, a gyermekek közlekedésre nevelésének támogatása. Fontos számunkra, mert az óvodakörnyezettudatos neveléséhez szorosan kapcsolódik a gyalogos közlekedés szabályainak elsajátítása, gyakorlása, a közlekedés során alkalmazott udvarias viselkedés szokásainak alakítása.

- **Ovi zsaru program:**

A program bevezetésével elsődleges célunk a nagycsoportos korú gyermekek biztonságérzetének segítése és erősítése, a gyermekvédelmi munkánk gazdagítása. A programban megvalósuló tevékenységek átölelik, feldolgozzák mindazon életszerű – veszélyforrást tartalmazó – helyzeteket (gyógyszerek – maró hatású szerek, idegenekkel kapcsolatos viselkedés, a biztonságos közlekedés…), melyek otthon és közvetlen környezetükben érheti gyermekeinket. A programnak vannak olyan témakörei és eszközei, melyek az óvodás csoport életébe, játéktevékenységébe bevonhatóak, csak a képzelet szabhat határt.

A környezettudatos nevelés környezetvédő, közlekedési és gyermekvédelmi programok beépülnek a mindennapi, játékos életünkbe, megjelenik a családokkal szervezett közös programjainkon.

Mindemellett a mindennapi nevelő – fejlesztő munkánk során nagy hangsúlyt fektetünk a kreativitásra, az önkifejezés örömélményére, a tehetségígéretek felkutatására. Egyéni tehetséggondozásra elsősorban a csoportokban kerül sor, de szeretnénk minél több kisgyermeknek átadni a népi játékok, dal, tánc, mozgás szeretetét, a közös játék örömét. Ezért óvodánkban minden nap, csoporton belül teszünk a játékban, táncban, dalban, gazdag mindennapokért! Tehetségműhellyel nem rendelkezünk, de gyermekeink számára egyéni igényeiknek és képességeiknek megfelelően biztosítjuk a fejlődést. A mai kornak megfelelő színes, változatos, izgalmas eszközöket és módszereket használunk a tevékenységek során.

Egyre több óvodában nyernek teret az informatikai eszközök, egyre szélesebb körben gondolják úgy az óvodapedagógusok és a szülők is, hogy gyermekeiknek szükségük van az informatikai eszközök megfelelő szintű használatára. Ebből a felvetésből kiindulva beruházott az óvodánk Blue-Boot padlórobotokra, melyek segítségével komplex kompetenciafejlesztés (gondolkodás, problémamegoldás, kreativitásfejlesztés) tud megvalósulni. Az eszköz kiválóan alkalmas a gyermekek motiválására is.

„A legnagyobb hiba, amit elkövethetünk, hogy nem teszünk semmit, mert azt hisszük, hogy csak keveset tehetünk!"
Sydney Smith

„Aki hisz a pedagógiában, az csak optimista lehet.... A pedagógusi hit, mely inkább a természet, mint a nézet dolga, kettőt tételez fel: hogy az emberek (az eddiginél különbbé) nevelhetők s hogy (eddiginél többre) taníthatók."
Németh László

8.2. Siklósi Óvoda és Bölcsőde Köztársaság Téri Tagóvoda

8.2.1. Az óvodai élet megszervezésének elvei

8.2.1.1. Személyi feltételek

Intézményünkben a teljes nyitvatartási időtartama alatt 10 óvodapedagógus foglalkozik a gyermekekkel és munkájukat 5 dajka és 2 pedagógiai asszisztens segíti.
Az óvodapedagógusok váltott 2 heti, a dajkák lépcsőzetes munkaidő beosztásban dolgoznak.
Minden csoportban biztosított a törvény által meghatározott átfedési idő.
Óvodapedagógusaink rendelkeznek a törvényi előírásoknak megfelelő végzettséggel. A dajkák szakképzettek.

Szakképzettség szerinti megosztás:

- 2 fő szakvizsgázott gyógytestnevelő

Fontosnak tartjuk a humán erőforrás szakmai fejlesztését, a kompetenciák erősítését. Ennek érdekében rendszeresen részt veszünk tapasztalatcseréken, továbbképzéseken.
Az adott feladatok függvényében igénybe vesszük külső, belső szakemberek munkáját a gyermekek fejlesztése érdekében.

8.2.1.2. Tárgyi feltételek

Intézményünk rendelkezik a pedagógiai programunk megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel:

- 5 csoport szoba, 4 gyermeköltöző, 2 gyermekmosdó;
- 2 fejlesztő szoba;
- 1 torna szoba
- 1 iroda;
- 1 melegítő konyha;
- kazánház
- nevelői szoba

Udvarunk nagy része füves, kisebb része térköves felületű.
Az óvoda helyiségeiben, az udvaron a tárgyi eszközök elhelyezésében fő szempont a gyermekek biztonsága, egészségük megőrzése, játék-és mozgásigényük maximális kielégítése.

8.2.1.3. Napirend, hetirend

A csoportélet időbeosztása viszonylagos egyenletességet biztosít. Rugalmas időhatárokkal segíti a család, a gyerekek és az intézmény életritmusát.
A vegyes csoport ideális működésének alapfeltétele a rugalmas napirend, a sokoldalú tapasztalattal rendelkező óvodapedagógus.
Napirendünk tág határokban határozza meg az egyes tevékenységek időkereteit, alkalmazkodva ezzel a gyerekek egyéni szükségleteihez. A folyamatos napirend lehetővé teszi, hogy a játszó gyerek igénye maximálisan érvényesüljön.
A heti témafeldolgozások tervezett menetét a gyerekekkel együtt alakítjuk ki, a közös élmények, tapasztalatok, ismeretek alapján.
A nyári életre külön tervet készítünk, mely a kialakult szokásrendszer megtartása mellett az évszak speciális örömeinek kihasználását helyezi előtérbe.
A választható tevékenységek kínálása, a szabad játék intenzitásától függően, differenciált téma-technika-, idő-, eszközök biztosításával szerveződik.

Óvodánk 6.30 –tól 17-óráig tart nyitva, napirendünket az alábbiak határozzák meg:

Időpont	Délelőtti tevékenységek
6.30 – 7.15	Ügyelet, reggeli érkezés a 3. sz. és 5. sz. csoport termébe
7.30 – 9.00	Folyamatos tízórai
7.30 – tól	Folyamatos életszervezés (játék, tanulás a játékban, + aktualitások, kirándulás…)
11.45 – 12.45	Ebédelés, tisztálkodás, készülődés a pihenéshez
	Délutáni tevékenységek
12.45 – 14.30	Pihenés
14.30 – 17.00	Felkelés, uzsonna, játék, hazamenetel
	Külön foglalkozások szervezése, megtartása adott időpontokban a jelentkezett gyerekek számára.

Az óvodapedagógus naponta játékba integrálva, komplex módon választja meg tevékenységeket a gyermekek fejlesztése érdekében. Fontos elv a rugalmasság. A gyerekek igényei, szükségletei befolyásolják a tevékenységek időpontját és időtartamát.
A játékot a gyermek természetes, korsajátos és globális érési-tanulási aktivitásaként értelmezzük. Ezen belül, a tevékenységek többségében a lényeg az egyéni kíváncsiság és erőfeszítés összefüggése a nem- tudatos tanulás tényével.
Ennek megvalósulása a következő szervezeti keretek között történik:

- Szabad játék
- Önálló, és irányított tapasztalatszerzés
- Komplex foglalkozások
- Mikro csoportos foglalkoztatási forma
- Kötetlen és kötött kezdeményezések és foglalkozások
- Egyéni fejlesztés

8.2.1.4. Csoportszervezési elvek

A gyerekek óvodai életének alakítása során figyelünk arra, hogy minden gyermeki jogot biztosítsunk. A különböző tevékenységformák szervezésénél figyelembe vesszük az egyéni fejlettség aktuális állapotát, az egyéni szükségleteket. Legfontosabb feladatunk az egésznapi szabad játék biztosítása, melyben a gyerekek maguk választhatják meg a tevékenységet. Az óvodapedagógus tudatosan tervezi és szervezi meg a differenciált tevékenykedés

feltételrendszerét. A havi tervek elkészítéséhez első szempont a műveltségi anyag és az Országos alapprogramban ajánlott tevékenységek összefüggése, a kultúrtechnikák összegyűjtése. Második szempont a DOB program, illetve a helyi sajátosságok szerinti differenciálódás, főleg azért, mert a csoportban játszó gyerekeket, kapcsolataikat és a velük történteket vesszük figyelembe egyénenként, vagy mikro csoportban látva.
Az autonóm játék és az önállóság más formái végtelen sok lehetőséget adnak arra, hogy a gyerekek maguk is befolyásolják és szervezzék természetes élethelyzeteiket, a velük történteket. Terveink készítésekor alapvető célunk az, hogy az autonóm játék folyamat alapján pedagógiailag befolyásoljuk a csoportéletet, az egyének mikro csoportos tevékenységeit. Mindaz, amit leírunk a tervben, elképzelés arról, hogy milyen típusú tevékenységeket mivel akarunk befolyásolni.

8.2.1.5. Nevelésünk dokumentumai

A pedagógiai munka tervezése, elemzése a gyermekek egyéni megfigyelései az egyénre szabott nevelési, fejlesztési eljárások folyamatos, tudatos írásbeli munkát igényelnek óvodapedagógusainktól.

Óvodánkban elektronikus formában történő óvodai csoportnaplót vezetünk (oviKRÉTA). Az elektronikus kitöltés átláthatóbbá, olvashatóbbá, esztétikusabbá, használhatóbbá teszi a dokumentumot. Az óvodai csoportnapló az óvoda pedagógiai programja alapján a nevelőmunka tervezésének dokumentálására szolgál, mely kötelező tartalmi elemeit az óvodák működéséről szóló kormányrendelet megköti.
Az oviKRÉTA lehetővé teszi az óvodapedagógusok számára a napi események, jelenlétek, tevékenységek, projektek és gyermekenkénti megfigyelések pontos és gyors rögzítését. Segítségével átláthatóvá válik a pedagógiai munka dokumentációja, egyszerűbb a jogszabályoknak megfelelő adminisztráció, és lehetőség nyílik a szülők felé is naprakész, részletes tájékoztatásra a gyermek óvodai életéről.

8.2.1.6. Intézményünk szolgáltatásai, óvodánk hagyományai

Ünnepeink szervezésében a fő hangsúly az érzelmi ráhangolódáson, felkészülésen van. A szeretet, egymásra figyelés, összetartozás a gyerek-gyerek, gyerek-felnőtt, gyerek-család közötti kapcsolatban meghatározó. Legtöbb ünnepünk csoporton belül, esetenként óvodán kívül szerveződik, egységes elvek, keretek, de egy-egy csoportra, illetve óvodánkra jellemző hagyományok alapján. Figyelmet fordítunk a felnőtt közösség igényeinek, érdeklődésének megfelelő programok szervezésére. Ennek megnyilvánulási formái lehetnek színházlátogatások, kirándulások, vacsoraestek, csapat építő tréning.

- **Egész évben „nyitott ajtó" a szülőknek:**

A gyerekek szüleikkel együtt ismerkedhetnek az óvodai élettel. Ennek részletes megbeszélése a nyári családlátogatás alkalmával történik. Kapcsolattartási formák: napi találkozásokon szükség szerint csak halaszthatatlan információk nagyon rövid megbeszélése. Bármely fél kezdeményezésére előzetes egyeztetés után fogadó óra, családlátogatás. Nyíltnapok, közös kirándulások, ünnepek. Szülői értekezletek, Szülői
Szervezet munkájában való részvétel.

- **Rendszeres mozgás lehetőségek szakképzett gyógytestnevelővel:**

Nagy hangsúlyt fektetünk a mozgásfejlesztésre óvodán belül és óvodán kívül. Szervezésében fő szempont a helyi adottságok lehetőségek, a nevelőtestület erősségei.

- **Úszás előkészítés:**

Az óvoda mesterpedagógusa az úszás előkészítés folyamatát tudatosan, a gyermekek életkori sajátosságaihoz és egyéni képességeihez igazítva tervezi és valósítja meg. A foglalkozások során játékos, motiváló gyakorlatokkal segíti a vízhez szoktatást, a vízben való biztonságérzet kialakítását, valamint a mozgáskoordináció, a légzéstechnika és az alapúszó mozdulatok előkészítését. Kiemelt figyelmet fordít a fokozatosságra, a pozitív megerősítésre, és arra, hogy a gyermekek számára az úszás tanulása örömteli, sikerélményekben gazdag folyamat legyen, amely hosszú távon hozzájárul a testi-lelki egészségükhöz és a vízbiztonságuk kialakulásához.

- **Gyerektánc:**

Hagyomány ápolás egyik formája a gyerektánc lehetőségének biztosítása óvodánkban.

- **Veronika zeneprojekt:**

A gyermekek testi, szellemi, érzelmi és szociális fejlesztését segíti a közös mozgás, zene, illetve tánc segítségével, melyek napi szinten minden óvodai tevékenységi területen megjelenhetnek. Ebbe a módszerbe óvodánk pedagógusai belevihetik egyéni improvizációs és kreatív elképzeléseiket, mindeközben a mozgás és zene kapja a főszerepet. A célzott zenés, játékos kezdeményezések interaktívan hatnak a gyermekek személyiségének fejlődésére, miközben az együttjátszás és kapcsolatteremtés örömében felszabadul a gyermek.

- **Mozgáskotta:**

Egy komplex mozgás- és személyiségfejlesztő rendszer. Nagyban segíti a gyermek eltérő adottságaiból és fejlődési üteméből adódó, elsősorban pszichológiai jellegű és mozgásos hátrányokat. A természetes mozgásfejlődés aprólékosan lebontott elemeiből összeállított tervszerű program magát a személyiséget teszi alkalmassá arra, hogy a gyermek a mozgásos megnyilvánulásait motiváltan, összerendezettebben és eredményesebben hajtsa végre. Ezen módszer elemeit csoportjaink a mozgásfejlesztés folyamatába építik be.

- **Népmesekincstár - mesepedagógia:**

A Népmesekincstár mesepedagógia módszerét alkalmazva 2 fő Népmesekincstár foglakozásvezető cselekvésbe ágyazott komplex tapasztalást nyújt a gyermekek számára. A Népmesekincstár mesepedagógia módszer lényege a rendszeresn ismétlődő élőszavas mesemondás, mondókázás, a pedagógus közös játéka, tánca, éneklése a gyermekkel, amely minden résztvevő számára valódi élményt és örömforrást jelent.

- **Ovizsaru program:**

A program bevezetésével elsődleges célunk a nagycsoportos korú gyermekek biztonságérzetének segítése és erősítése, a gyermekvédelmi munkánk gazdagítása. A programban megvalósuló tevékenységek átölelik, feldolgozzák mindazon életszerű – veszélyforrást tartalmazó – helyzeteket (gyógyszerek – maró hatású szerek, idegenekkel kapcsolatos viselkedés, a biztonságos közlekedés…), melyek otthon és közvetlen környezetükben érheti gyermekeinket. A programnak vannak olyan témakörei és eszközei, melyek az óvodás csoport életébe, játéktevékenységébe bevonhatók, csak a képzelet szabhat határt.

- **Differenciált programszervezés óvoda és csoport szinten:**

A vegyes életszervezés lehetővé teszi a gyerekek számára életkoruknak megfelelő programok, kilépések szervezését. Kihasználjuk a szűkebb és tágabb környezetünk értékeit (huszár program, várlátogatások, könyvtár, városi programok, Mohács-Busóudvar, Pécs-Zsolnay Negyed……)

8.2.2. A nevelőtestület által szükségesnek tartott további elveink

Mitől DOB a DOB? – gondolatok a DOB programból 1996

A program alapja: természetességre, egyenletességre törekszünk az óvodában szervezett feltételek és lehetőségek között. A cél is egyszerű: aktív, öntudatos gyerekek nevelése akik, számíthatnak a felnőttek segítségére, és biztonságban érzik magukat.
Biztonságérzetre, bizalomra és „bátorságra" van szüksége annak a pedagógusnak is, aki ilyen szemlélettel dolgozik, aki kivárja, amíg a legkülönbözőbb gyerekekben-még a diszharmonikusan fejlődőekben is- megérnek a tanulás tágabban vagy szűkebben vett feltételei. A kivárás a bizalom stratégiája. Biztosítjuk, hogy az óvodás gyerekek idejük jelentős részét nyugodt, biztonságos környezetben, elmélyült cselekvéssel, leggyakrabban autonóm játékkal tölthessék. A játszást a gyerek természetes korsajátos és globális érési-tanulási aktivitásaként értelmezzük.
A felnőttek tevékenységét elsődlegesen a válaszkészség és megszólíthatóság jellemzi. A kíváncsiság, a figyelem, a gondolkodás, és a nyugalom, mint nevelési eszközök, és mint a szituációérzékenység alapvető elemei összefüggő rendszert alkotnak.

Mire vagy kire KÍVÁNCSI az óvodapedagógus?
A személyes kontaktusok szituatív tartalmára, az egyének önállóságára. Tájékozódik, melyik gyerek mit és hogyan kezdeményez, utánoz, cselekszik. Várja a kérdéseket, és örül a bármilyen formában megjelenő érdeklődésnek. A felnőtt így közvetett módon elősegíti a gyerekek kíváncsiságának bővülését.

Mire vagy kire FIGYEL az óvodapedagógus?
Az egyének jelzéseire, a mikroszituációkban folyó cselekvések eszközeire. A felnőtt elérhetőségére, megszólíthatóságára, vagy a válaszkészségre figyel, mind személyes mind tárgyi kontaktusokban. A felnőtt figyelme befolyásolja a gyermek figyelmének fejlődését.

Miről és hogyan GONDOLKODIK az óvodapedagógus?
Problémamegoldó módon analizálja a gyerekek tevékenységéhez szükséges szabadság fokozatait és az együttélés szokásjellegű határait. Rendszeresen felülvizsgálja kompetencia határát. Felnőtt kapcsolataiban segítő szándékkal kritizál, és igényli is a kritikát. A pedagógus tájékozódó-tájékoztató attitűdje segíti a gyerekek gondolkodásának tanulásának felfedező jellegét.

Hogyan biztosítja az óvodapedagógus a csoportban az alapvető NYUGALMAT?
Elsősorban bízik a gyerekekben, ezért tudatosan vállalja az önállósághoz szükséges kockázatokat. Elfogadja, hogy a játék és az aktivitás jogával élő gyerekeknek tapasztalniuk is kell a rend-rendetlenség rugalmas határait. Megbízható, érthető támpontokat nyújt a viselkedéshez, és ezeket egyezteti a csoportban dolgozó felnőttekkel. Konfliktushelyzetben az érzelmek értelmes egyensúlyát keresi. A felnőtt mintát nyújt a kapcsolatokhoz, az elmélyült cselekvés kialakulásához.

Mi az, amit a DOB program adhat a gyerekeknek?
- Differenciálja a befogadás folyamatát melyben a gyerekek is befogadókká, aktív résztvevőké léphetnek elő;
- A családitól eltérő szakszerűen alakított környezet;
- A családitól eltérő távolságot változtató érzelmeket, a saját érzelmek megismerésének lehetőségét;

- Változatos kontaktusokat sokféle kommunikációs helyzetet, kapcsolatépítő technikákat;
- Kultúrtechnikák megismerése, alkalmazása;
- Saját képességek, a kompetencia gyakorlását megismerését;
- Az önállóság, az együttműködés és a kockázat, az autonómia változatos gyakorlását;

8.3. Pedagógiai Program mellékletét képező dokumentumok

8.3.1. JEGYZÉK a nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) felszereléseiről

I. HELYISÉGEK BÚTORZATA ÉS EGYÉB BERENDEZÉSI TÁRGYAI

A pontok alatt felsorolt eszközök, felszerelések helyettesíthetők az adott eszköz, felszerelés funkcióját kiváltó, korszerű, környezettudatos eszközzel, felszereléssel

1. Csoportszoba

	Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutatók	Megjegyzés	
			Székhelyóvoda	Köztársaság téri tagóvoda
1.	Óvodai fektető	Gyermeklétszám szerint 1	Megfelelő	Megfelelő
2.	Gyermekszék	Gyermeklétszám szerint 1	Megfelelő	Megfelelő
3.	Gyermekasztal	Gyermeklétszám figyelembevételével	Megfelelő	Megfelelő
4.	Fényvédő függöny	Ablakonként, az ablak lefedésére alkalmas méretben	Van	Megfelelő
5.	Szőnyeg	Gyermekcsoportonként, a padló legalább egyötödének lefedésére alkalmas méretben	Van	Van
6.	Játéktartó szekrény vagy polc	Gyermekcsoportonként 2, sajátos nevelési igényű gyermek esetén további 1	Bizonyos része cserére szorul	Megfelelő
7.	Könyvespolc	Gyermekcsoportonként 1	Bizonyos része cserére szorul	Megfelelő
8.	Élősarok állvány	Gyermekcsoportonként 1	Nincs	Nincs
9.	Textiltároló és foglalkozási eszköztároló szekrény	Gyermekcsoportonként 1	Az edény – és evőeszköz-tároló szekrénnyel közös	Megfelelő
10.	Edény- és evőeszköz-tároló szekrény	Gyermekcsoportonként 1	Van	Megfelelő
11.	Szeméttartó	Gyermekcsoportonként 1	Van	Van

12.	Hulladék szelektálására alkalmas gyűjtőedények	Tagintézményenként 1	A települési szabályozásnak megfelelően annyi gyűjtőedény, amennyi az elkülöníthető hulladéktípusok száma.	

2. Tornaszoba

	Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutatók	Megjegyzés	
			Székhelyóvoda	Köztársaság téri óvoda
13.	Tornapad	2	Megfelelő	
14.	Tornaszőnyeg	1	Van	
15.	Bordásfal	2	Van	
16.	Mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő készlet	1	Megfelelő Pl: mozgás-kotta, body-roll	
17.	Egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	három gyermek egyidejű foglalkoztatásához	Megfelelő	

3. Logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba

	Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutatók	Megjegyzés	
			Székhelyóvoda	Köztársaság téri tagóvoda
18.	A fogyatékosság típusának megfelelő, a tanulási képességet fejlesztő eszközök		A pedagógiai programban foglaltak szerint.	
19.	Tükör (az asztal szélességében)	1	Van	Van
20.	Asztal	1	Van	Van
21.	Szék	2	Van	Van
22.	Szőnyeg	1	Van	Van

23.	Játéktartó szekrény vagy könyvek tárolására is alkalmas polc	1	Van	Van

4. Óvodapszichológusi szoba – gyermeklétszám szerint – Nincs!

	Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutatók	Megjegyzés Székhelyóvoda	Köztársaság téri tagóvoda
24.	Asztal	1		
25.	Szék	4		
26.	Szőnyeg	1		
27.	Könyvek, játékok, iratok tárolására is alkalmas polc	1		

5. Játszóudvar

	Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutatók	Megjegyzés Székhelyóvoda	Köztársaság téri tagóvoda
28.	Kerti asztal	Gyermekcsoportonként 1	Van	Van
29.	Kerti pad	Gyermekcsoportonként 2	Van	Van
30.	Babaház	Minimum 1, további 2 csoportonként 1	Van	Van
31.	Udvari homokozó	Gyermekcsoportonként 1	Van	Van
32.	Takaróháló, takaróponyva	Homokozónkként 1 - a homokozó használaton kívüli lefedéséhez	Van	Van
33.	Mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök		Van	Van

6. Igazgatói iroda

	Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutatók	Megjegyzés Székhelyóvoda	Köztársaság téri tagóvoda
34.	Íróasztal és szék	1-1	Van	Van
35.	Tárgyalóasztal, székekkel	1	Van	Van
36.	Telefon	1	Van	Van
37.	Könyvszekrény	1	Van	Van

38.	Iratszekrény	1	Van	Van
39.	Számítógép, internet hozzáféréssel, perifériákkal	1 felszerelés (perifériák pl.: multifunkciós eszköz (szkenner, nyomtató, fénymásoló), hangszóró, projektor..)	Van	Van

7. Igazgató-helyettesi, tagintézmény-igazgatói, intézményegység vezetői, óvodatitkári iroda

(a felszerelések feladatellátás szerint helyezhetők el)

	Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutatók	Megjegyzés Székhelyóvoda	Köztársaság téri tagóvoda
40.	Íróasztal és szék	1-1	Van	Van
41.	Iratszekrény	1	Van	Van
42.	Telefon	1 (közös vonallal is működtethető)	Van	Van
43.	Számítógép, internet hozzáféréssel, perifériákkal	1 felszerelés (perifériák pl.: multifunkciós eszköz (szkenner, nyomtató, fénymásoló), hangszóró, projektor..)	Van	Van

8. Nevelőtestületi szoba

	Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutatók	Megjegyzés Székhelyóvoda	Köztársaság téri tagóvoda
44.	Asztal, ami egyben eszköz előkészítő munkaasztal is	Pedagóguslétszám figyelembe vételével	Van	Van
45.	Szék	Pedagóguslétszám szerint 1	Megfelelő	Megfelelő
46.	Könyvtári dokumentum	500 (az óvodapedagógusok felkészüléséhez)	Pótlásra szorul	Pótlásra szorul
47.	Könyvszekrény	2 (ötszáz könyvtári dokumentum tárolásához)	Van	Van
48.	Számítógép, internet hozzáféréssel, perifériákkal	1 felszerelés (perifériák pl.: multifunkciós eszköz (szkenner, nyomtató, fénymásoló), hangszóró, projektor..)	Van	Van

9. Orvosi szoba, elkülönítővel

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutatók	Megjegyzés

			Székhelyóvoda	Köztársaság téri tagóvoda
49.	Berendezése, felszerelése a vonatkozó jogszabályban előírtak szerint	Amennyiben az óvoda-egészségügyi szolgálat az óvodában megszervezett, biztosított;	Nincs	Nincs

10.Gyermeköltöző

	Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutatók	Megjegyzés Székhelyóvoda	Köztársaság téri tagóvoda
50.	Öltözőrekesz, ruhatároló, fogas	Gyermeklétszám figyelembevételével	Megfelelő - öltözőrekeszen belül elkülönített cipőtároló	Megfelelő - öltözőrekeszen belül elkülönített cipőtároló
51.	Öltözőpad	Gyermeklétszám figyelembevételével	Megfelelő	Megfelelő

11.Gyermekmosdó, WC helyiség

	Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutatók	Megjegyzés Székhelyóvoda	Köztársaság téri tagóvoda
52.	Törülközőtartó	Gyermeklétszám figyelembevételével	Megfelelő	Megfelelő
53.	Falitükör	Mosdókagylónként 1	Van	Van
54.	Rekeszes fali polc (fogmosó)	Gyermeklétszám figyelembevételével	Rekesz nélküli fali-polc	Rekesz nélküli fali-polc

II. TISZTÁLKODÁSI ÉS EGYÉB FELSZERELÉSEK

	Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutatók	Megjegyzés Székhelyóvoda	Köztársaság téri tagóvoda
1.	Egyéni tisztálkodó szerek	Gyermeklétszám szerint 1	Fésű, fogkefe, fogmosó pohár - megfelelő	
2.	Tisztálkodó felszerelések	Mosdókagylónként 1	(ruhakefe, körömkefe – pótlása szükséges), szappantartó - van	(ruhakefe, körömkefe – pótlása szükséges), szappantartó - van
3.	Fésűtartó	Csoportonként 1	Megfelelő	Megfelelő
4.	Törülköző	Felnőtt és gyermeklétszám szerint 3-3	Van	Van
5.	Abrosz	Asztalonként 3	Van	Van
6.	Takaró	Gyermeklétszám szerint 1	Szülői beszerzés	Szülői beszerzés
7.	Ágyneműhuzat, lepedő	Gyermeklétszám szerint 3-3		

III. A FELNŐTTEK MUNKAVÉGZÉSÉHEZ SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK

Az e pont alatt felsorolt eszközök, felszerelések helyettesíthetők az adott eszköz, felszerelés funkcióját kiváltó, korszerű, környezettudatos eszközzel, felszereléssel

	Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutatók	Megjegyzés	
			Székhelyóvoda	Köztársaság téri tagóvoda
1.	Szennyes ruhatároló	Óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Van	Van
2.	Mosott ruhatároló	Óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Van	Van
3.	Automata mosógép	Óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Van	Van
4.	Vasaló	Óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Van	Van
5.	Vasalóállvány	Óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Van	Van
6.	Szárítóállvány	Csoportonként 1-1 (székhelyen és telephelyen) 1	Van	Van
7.	Takarítóeszközök	Óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Van	Megfelelő
8.	Kerti munkaeszközök, szerszámok	Óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1-1	pl.: ásó, kapa, gereblye, kerti locsolókanna, fűnyíró, fűszegély nyíró, sövényvágó, metszőolló, hólapát, lombvágó, locsolótömlők, seprűk	
9.	Hűtőgép	Óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1-1	Van	Van
10.	Porszívó	Óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1-1	Van	Van

IV. A NEVELŐMUNKÁT SEGÍTŐ JÁTÉKOK ÉS EGYÉB ESZKÖZÖK

	Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutatók	Megjegyzés	
			Székhelyóvoda	Köztársaság téri tagóvoda
1. Játékok, játékeszközök (mennyiség eszköz fajtánként)				
1.	Különféle játékformák (mozgásos játékok, gyakorló, szimbolikus, szerepjátékok, építő-konstruáló játékok, szabályjátékok,	Gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	Megfelelő - csoportszobai és udvari eszközök külön-külön (pl: családjáték, mesterségek játéka; közlekedési szabályjáték; boltos játékok; jelmezek, LEGO; építő kocka és építőelemek; mágneses építők, fogaskerék készletek)	

	dramatizálás, bábozás, barkácsolás) eszközei		
2.	Mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök	Gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	Megfelelő - csoportszobai és udvari eszközök külön-külön (pl: akadálypálya elemei; egyensúlyérzékelő játékok, eszközök; gimnasztikai eszközök; motoros képességfejlesztő eszközök)
3.	Ének, zene, énekes játékok eszközei	Gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	Megfelelő - az óvoda pedagógiai programja szerint (pl: hangszerkészlet; furulya; dob; triangulum; xilofon; metalofon; cintányér, csengő)
4.	Az anyanyelv fejlesztésének, a kommunikációs képességek fejlesztésének eszközei	Gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	Megfelelő - az óvoda pedagógiai programja szerint (pl: okoskocka; logico eszközök; beszédfejlesztés eszközei; hangképzést segítő eszközök; könyvek)
5.	Értelmi képességeket (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitást fejlesztő anyagok, eszközök	Gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	Folyamatos beszerzés szükséges - az óvoda pedagógiai programja szerint (pl: érzékelés-észlelés fejlesztését segítő eszközök; okoskocka; összetett fejlesztő eszközök, logico, sakkjátszótér eszközcsomag)
6.	Ábrázoló tevékenységet fejlesztő eszközök	Gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	Folyamatos beszerzés szükséges - az óvoda pedagógiai programja szerint (pl: rajzolás, festés, mintázás, kézművesség eszközei)
7.	A természeti- emberi - tárgyi környezet megismerését elősegítő eszközök, anyagok	Gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	Megfelelő - az óvoda pedagógiai programja szerint (pl: logico; okoskocka; lotto játékok; kirakó eszközök; adott témakörhöz rendelt digitális adathordozók)
8.	Munka jellegű tevékenységek eszközei	Gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	Folyamatos beszerzés szükséges - az óvoda pedagógiai programja szerint

2. A nevelőmunkát segítő egyéb eszközök

9.	Digitális hanglejátszásra és képmegjelenítésére alkalmas eszköz (projektor..)	Óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Van	Van
10.	Hangfalak	(székhelyen és telephelyen) 1	Van	Van
11.	Diavetítő	Óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Van	Van
12.	Vetítővászon	Óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Van	Van
13.	Hangszer (pedagógusoknak)	Óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Az óvoda pedagógiai programja szerint	
14.	Hangszer (gyermekeknek)	Gyermekcsoportonként, a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	Az óvoda pedagógiai programja szerint	
15.	Egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	Gyermekcsoportonként, a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	Van	

V. SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK NEVELÉSÉNEK TOVÁBBI SPECIÁLIS ESZKÖZEI

Az e pont alatt felsorolt eszközök, felszerelések helyettesíthetők az adott eszköz, felszerelés funkcióját kiváltó, korszerű, környezettudatos eszközzel, felszereléssel

	Eszközök, felszerelések	**Mennyiségi mutatók**	**Megjegyzés**	
			Székhelyóvoda	**Köztársaság téri tagóvoda**
1. Beszédfogyatékosok				
1.	Tükör 120 X 180 cm	Csoportonként 1	Fejlesztő helységben található	NincsFejlesztő helységben található
2.	Logopédiai alapkészlet	Csoportonként 1	Nincs	Nincs
2. Hallási fogyatékosok				
3.	Dallamíró	Csoportonként 1	Nincs	Nincs
4.	Hallásvizsgáló és hallókészülék tesztelő felszerelés	Óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Nincs	Nincs
5.	Vezetékes vagy vezeték nélküli egyéni, illetve csoportos adó-vevő készülék	Gyermeklétszám szerint 1	Nincs	Nincs

6.	A különböző nyelvi kommunikációs szinteknek megfelelő kifejezések képi megjelenítésére alkalmas elektronikus információhordozó	Óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Nincs	Nincs
7.	Nyelvi kommunikáció vizuális, auditív megjelenítésének ellenőrzésére alkalmas eszköz	Óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Nincs	Nincs
8.	Szurdologopédiai eszközök	Csoportonként 1	Nincs	Nincs
3. Látási fogyatékosok				
9.	Olvasótelevízió	Gyermeklétszám figyelembevételével	Nincs	Nincs
10.	Hatrekeszes doboz, gombás tábla, szöges tábla, csörgő labda	Gyermeklétszám szerint 1	Nincs – részben megoldott	Nincs

VI. Egészség – és munkavédelmi eszközök

	Eszközök, felszerelések	**Mennyiségi mutatók**	**Megjegyzés Székhelyóvoda**	**Köztársaság téri tagóvoda**
1.	Ételminta-vétel készlet	Óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Van	Van
2.	Elsősegélyláda	Óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Van	Van
3.	Gyógyszerszekrény (zárható)	Óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Van	Van
4.	Munkaruha (köpeny, papucs)	Személyenként (székhelyen és telephelyen) 1	Van	Van
5.	Védőruha	Külön jogszabályban meghatározottak szerint	Folyamatos beszerzése szükséges	Folyamatos beszerzése szükséges
6.	Tűzoltó készülék	Az érvényes tűzvédelmi szabályok szerint	Megfelelő	Megfelelő